

Crna Gora
Državna revizorska institucija

Broj: 02-035/21-286/98
Podgorica, 29.10.2021. godine

Revizija uspjeha

**EFIKASNOST RADA REVIZORSKIH ODBORA
U PRIVREDNIM DRUŠTVIMA
SA VEĆINSKIM DRŽAVNIM VLASNIŠTVOM**
konačni izvještaj

Podgorica, oktobar 2021. godine

S A D R Ž A J

1.	OPŠTI DIO	3
1.1.	Pravni osnov za vršenje revizije	3
1.2.	Razlozi za vršenje revizije	3
1.3.	Predmet, obim i ograničenja revizije	6
1.4.	Subjekti revizije	6
1.5.	Kriterijumi revizije	7
1.6.	Cilj revizije i revizorsko pitanje	8
1.7.	Izvori i metodi prikupljanja informacija	8
1.8.	Vrijeme vršenja revizije	8
2.	ZAKONSKI OKVIR	9
3.	NALAZI REVIZIJE	10
4.	OCJENA, ZAKLJUČCI I PREPORUKE	74
	Prilog 1	79
	Prilog 2	80

1. OPŠTI DIO

1.1. Pravni osnov za vršenje revizije

Pravni osnov za vršenje revizije „Efikasnost rada revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom“ sadržan je:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“, br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata od 17. decembra 2020. godine (Interno br. 06-035/20-292) i
- Odluci o vršenju revizije br. 02-035/21-286/30 od 10. februara 2021. godine, u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Zoran Jelić (član Kolegijuma).

Revizija je vršena u skladu sa:

- Poslovníkom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja revizije uspjeha („Sl. list CG“, br. 45/17) i
- INTOSAI okvirom profesionalnih objava (IFPP)

U skladu sa članom 144 Ustava Crne Gore, Državna revizorska institucija Crne Gore (DRI) vrši reviziju zakonitosti i uspjehnosti upravljanja državnom imovinom i obavezama, budžetima i svim finasijskim poslovima čiji su izvori finansiranja javni ili nastaju korišćenjem državne imovine.

Članom 5 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, propisano je da Institucija kroz postupak revizije utvrđuje:

- uspjehnost ostvarenja ciljeva poslovanja ili ciljeva pojedinih finasijskih transakcija, programa, projekata, korišćenje ljudskih, finasijskih i drugih resursa subjekata revizije, kao i
- efekte ostvarenih ciljeva i rezultata u odnosu na planirane.

1.2. Razlozi za vršenje revizije

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji¹ prvi put je uvedena obaveza za velika pravna lica da moraju formirati revizorski odbor.

Skupština Crne Gore je 29. decembra 2016. godine donijela **Zakon o reviziji**², kojim se uređuje oblast revizije finasijskih iskaza. Ovaj Zakon uveo je i obaveznu reviziju finasijskih iskaza srednjih pravnih lica kao i imenovanje revizorskog odbora kod obveznika revizije.

Obveznici revizije su pravna lica koja su u posljednjoj poslovnoj godini (2016) razvrstana kao **srednja** ili **velika** pravna lica. Uslovi razvrstavanja pravnih lica su definisani u čl. 5 Zakona o računovodstvu.

¹ “Sl. list CG”, br. 80/08.

² “Sl. list CG”, br. 01/17.

Pravna lica, koja su po Zakonu o reviziji obveznici revizije finansijskih iskaza, dužna su da imenuju revizorski odbor od najmanje tri člana. Čl. 58 **Zakona o reviziji** definiše da je rok za imenovanje revizorskog odbora 9 mjeseci od dana stupanja Zakona na snagu, što je bio početak oktobra 2017. godine. Zakonom su propisane kazne za neimenovanje odbora za reviziju u iznosu od 500€ do 16.500€ za pravno lice.

Zakonom o reviziji utvrđene su nadležnosti revizorskih odbora u javnim preduzećima i privrednim društvima u većinskom vlasništvu države.

Ministarstvo finansija je u **2020. godini** sačinilo **Informaciju o članstvu u revizorskim odborima u javnim preduzećima i privrednim društvima u većinskom vlasništvu države** kojom prilikom je prikupilo podatke i analiziralo 28 javnih preduzeća i privrednih društava. Na osnovu dostavljenog utvrđeno je sledeće, da u:

- većini javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države u revizorskom odboru nije imenovan predstavnik većinskog vlasnika odnosno države;
- pojedinim javnim preduzećima i privrednim društvima članovi revizorskih odbora su straješine državnih organa, imenovana lica, predsednici i članovi organa upravljanja u privrednim društvima u većinskom vlasništvu države;
- pojedinim javnim preduzećima i privrednim društvima član revizorskih odbora je organ upravljanja u organizaciji kojoj su povjereni poslovi iz nadležnosti državne uprave;
- pojedinim javnim preduzećima i privrednim društvima članovi revizorskih odbora su penzioneri;
- pojedina lica su članovi u više revizorskih odbora javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države.

Sačinjena informacija je od strane Ministarstva finansija dostavljena **Vladi Crne Gore** koja je donijela **zaključak broj 07-25 od 05.03.2020. godine**. U zaključku je Vlada CG usvojila informaciju o članstvu u revizorskim odborima i zadužila javna preduzeća i privredna društva u većinskom vlasništvu države da u roku od mjesec dana razrješe članove revizorskog odbora i imenuju revizorske odbore u novom sastavu, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija, uz obavezu da jedan od članova revizorskog odbora bude predstavnik većinskog vlasnika, odnosno Države, koga će predložiti resorno ministarstvo. Takođe je zaključeno da se za članove revizorskog odbora ne mogu imenovati lica koja su na pozicijama straješine organa državne uprave, visokog rukovodnog kadra, predsjednika ili članova organa upravljanja u drugim pravnim licima čiji je vlasnik Država, kao i organa upravljanja u organizacijama kojima su povjereni poslovi iz nadležnosti državne uprave.

Informaciju o članstvu u revizorskim odborima u javnim preduzećima i privrednim društvima u većinskom vlasništvu države **u januaru 2021.** godine sačinilo je **Ministarstvo kapitalnih investicija**.

U Informaciji se navodi da je „prilikom sačinjavanja pripreme analize dostupnih informacija iz poslovanja pravnih lica (analizirano je 15 javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države) iz sektora saobraćaja, energetike i rudarstva, uočeno da:

- u istim postoje revizorski odbori, a da na mjesečnom nivou, odbori koštaju pravna lica iznad 12.000,00€;
- naknada revizorskih odbora varira u zavisnosti od pravnih lica i članova odbora;
- nadležnosti revizorskog odbora su deklarativne, bez odgovornosti, a najčešća nadležna radnja je “praćenje”;
- Zakonom o reviziji nije normirana mogućnost razrješenja revizorskih odbora ili članova odbora, što stvara određenu pravnu nesigurnost i moguću opstrukciju prilikom razrješenja članova revizorskih odbora;
- Zakon o reviziji, u dijelu koji se odnosi na revizorske odbore, nije usklađen sa Zakonom o privrednim društvima jer Zakon o privrednim društvima nigdje ne pominje revizorske odbore (kao krovnim kojim su regulisana privredna društva);
- većina ovih pravnih lica iz sektora saobraćaja su „gubitaši“ tj. posluju sa dugovima i više godina su primala državnu pomoć.“

Na kraju Informacije navodi se da:

- Sumarno, iz sektora saobraćaja, energetike i rudarstva na naknade za članove revizorskih odbora na mjesečnom nivou izdatak je: 12.111,00 €;
- Nedoslednost i primjena različite politike u naknadama koje primaju članovi revizorskog odbora;
- Nije normirana mogućnost razrješenja ovih odbora ili članova odbora, što stvara određenu pravnu nesigurnost i moguću opstrukciju prilikom razrješenja članova revizorskih odbora;
- Odabir članova revizorskog odbora nije bazirana na stručnosti i znanju.

Na osnovu ove Informacije **Vlada Crne Gore** donijela **zaključak br. 07-378/2 od 28.01.2021. godine** kojim su, pored ostalog, **utvrđeno** je da „privredna društva u većinskom vlasništvu države u roku od mjesec dana razriješe članove revizorskih odbora i imenuju revizorski odbor u novom sastavu, **uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija i socijalnog staranja**, uz obavezu da jedan od članova revizorskog odbora bude predstavnik većinskog vlasnika odnosno države, koga će predložiti resorno ministarstvo, uz obavezno znanje iz oblasti računovodstva i revizije. Takođe, istim zaključkom je zaduženo Ministarstvo finansija i socijalnog staranja da:

- preispita politiku naknada za članove revizorskog odbora u javnim preduzećima i privrednim društvima u većinskom vlasništvu države i
- da razmotri izmjene Zakona o reviziji u dijelu odredbi koje se odnose na revizorski odbor, imenovanja i razrješenja članova revizorskog odbora“.

U pripreмноj fazi revizije **DRI je prikupila podatke od 27 javnih preduzeća i privrednih društava** u većinskom vlasništvu države. Traženi podaci obuhvatali su period **januar 2018. – januar 2021. godinu**, a tražena je dostava sledećih dokumenata: Statut društva i sve izmjene u naznačenom periodu, akte o imenovanju revizorskog odbora u navedenom periodu, podaci o članovima revizorskog odbora: ime i prezime, radno mjesto, iznos naknade u €, predstavnik većinskog vlasnika, akt kojim je uređen način rada revizorskog odbora i zapisnici sa sjednica revizorskog odbora (januar 2018.- januar 2021. godina).

Razmatrajući pristiglu dokumentaciju može se zaključiti da u jednom broju javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države:

- Osnivački akt odnosno Statut **nije usaglašen** sa Zakonom o reviziji, jer isti nema eksplicitnu odredbu kojom se definiše nadležnost organ društva da imenuje revizorski odbor;
- u odluci o imenovanju članova revizorskog odbora **nije definisana dužina njihovog mandata**;
- rad revizorskih odbora **nije definisan kroz interna akta pravnih lica** (statut, poslovnik, pravilnik,...) kojima treba da se uređuje način njihovog rada, a posebno: sastav i način rad revizorskog odbora, prava i obaveze revizorskog odbora, sazivanje sjednica revizorskog odbora, saradnja sa drugim organima pravnog lica, izvještavanje revizorskog odbora, tajnost podataka, imenovanje i nadležnost sekretara revizorskog odbora;
- jedan broj javnih preduzeća i privrednih društava **nije dostavio zapisnike sa sjednica revizorskog odbora**, što ukazuje da isti nisu ni sačinjavani;

Trenutno u jednom broju privrednih društava revizorski odbori nijesu aktivni jer su u toku aktivnosti po Zaključku Vlade Crne Gore³ o ponovnom donošenju odluke o imenovanju članova revizorskih odbora.

1.3. Predmet, obim i ograničenja revizije

Predmet revizije su aktivnosti revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom. Revizija se bavi efikasnošću rada revizorskih odbora, a obuhvata period januar 2018. - januar 2021. godine.

U postupku vršenja revizije izvršen je pregled dokumentacije, na osnovu uzorka, jednog broja javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države.

1.4. Subjekti revizije

Polazna tačka prilikom odabira subjekata revizije od strane DRI bila je **Informacija o članstvu u revizorskim odborima u javnim preduzećima i privrednim društvima u većinskom vlasništvu države**, koju je sačinilo Ministarstvo finansija u 2020. godini. Na ovaj način identifikovano je 28 javnih preduzeća i privrednih društava, pa je tokom planiranja revizije analiziran rad njihovih revizorskih odbora.

Tokom planiranja revizije utvrđeno je da revizorski odbori u 4 pravna lica, iz različitih razloga, do tog trenutka **nisu bili formirani** i to u: Institutu

³ br. 07-378/2 od 28. 01. 2021. godine.

„Dr Simo Milošević“, „Plantaže 13. jul“ AD Podgorica, „Aerodromi Crne Gore“ AD Podgorica, „Pošta Crne Gore“ AD Podgorica, te su iz tog razloga ovi subjekti izuzeti iz uzorka.

Takođe, iz uzorka **izuzeti su slijedeća pravna lica**: „Montenegro airlines“ AD Podgorica - zbog trenutne situacije u kojoj se nalazi (pokrenut stečaj), „Castello Montenegro“ AD Pljevlja koje ima mali broj zaposlenih (osam), potom „Biznis Montenegro“ AD Podgorica i HTP „Ulcinjaska rivijera“ - čiji revizorski odbor u periodu 2018. – 2021 godina nijesu imali sjednice, kao i pravna lica koja su već bili ili će biti u predstojećem periodu revidirani od strane DRI, a to su: JP za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, JP Regionalni vodovod crnogorsko primorje DOO Budva i JP „Radio i televizija Crne Gore“.

Subjekti revizije bili su:

1. Institut za crnu metalurgiju AD Nikšić
2. Monteput DOO Podgorica
3. Radio difuzni centar DOO Podgorica
4. Barska plovdba AD Bar
5. Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica
6. Montenegro bonus DOO Cetinje
7. AD Montecargo Podgorica
8. AD Marina Bar
9. Luka Bar AD
10. Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica
11. Budvanska rivijera AD Budva
12. Rudnik uglja AD Pljevlja
13. Crnogorska plovdba AD Kotor
14. Crnogorski elektroprenosni sistem AD (CGES)
15. Crnogorski elektrodistributivni sistem Podgorica DOO (CEDIS)
16. Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić (EPCG)
17. Održavanje željezničkih vozni sredstava AD Podgorica

1.5. Kriterijumi revizije

Kriterijumi revizije su uporedna mjerila koja se koriste za izradu revizorskih nalaza i donošenje zaključaka. U slijedećoj tabeli su prikazani kriterijumi revizije i njihova procentualna vrijednost značaja na bazi kojeg će se izraziti konačna ocjena/zaključak.

KRITERIJUM	Značaj kriterijuma
Rad revizorskog odbora je uređen na odgovarajući način	25%
Revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja	25%
Revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije	25%
Revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza	25%

Značaj kriterijuma je određen na osnovu profesionalnog rasuđivanja državnog revizora, imajući u vidu da je procijenjeno da su sve nadležnosti revizorskog odbora, koje su predviđene Zakonom, približno podjednako važne.

1.6. Cilj revizije i revizorsko pitanje

Cilj revizije je da utvrdi da li revizorski odbori koji su formirani u subjektima revizije obavljaju svoje nadležnosti na **efikasan način**.

U predmetnoj reviziji pod efikasnošću se smatra u kojoj mjeri revizorski odbori ostvaruju svoje nadležnosti.

Glavno revizorsko pitanje:

U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom ?

Revizorska (pod)pitanja:

1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?
3. Da li revizorski odbori na odgovarajući način prate efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prate zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza?

1.7. Izvori i metodi prikupljanja informacija

U postupku revizije kao osnovni izvor informacija koristila se dokumentacija kojom raspolažu javna preduzeća i privredna društva u većinskom vlasništvu države, a tiču se načina funkcionisanja revizorskih odbora.

Metode prikupljanja informacija koje su se koristile prilikom vršenja revizije su bile upitnik, pregled i analiza dokumentacije i intervju.

1.8. Vrijeme vršenja revizije

Predmetna revizija je izvršena u periodu februar - septembar 2021. godine.

Reviziju je sproveo revizorski tim DRI u sastavu:

- Blažo Savković, državni revizor – načelnik u Sektoru II i
- Svetlana Brajović, državni revizor – rukovoditeljka odjeljenja.

2. ZAKONSKI OKVIR

Stupanjem na snagu **Zakona o reviziji**⁴ kojim su prestale da važe odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji koje se odnose na reviziju, regulisana su pitanja vezana za reviziju, a samim tim i revizorski odbori. Čl. 30 Zakona o reviziji propisano je da pravna lica koja su obveznici revizije⁵, dužna su da imenuju revizorski odbor od najmanje tri člana. Revizorski odbor imenuje skupština akcionarskog društva, odnosno nadležni organ određen statutom društva. Najmanje jedan član revizorskog odbora mora imati znanje iz oblasti računovodstva i revizije i ne smije biti zaposleni, akcionar ili član organa upravljanja u pravnom licu iz stava 1 ovog člana.

Nadležnost revizorskog odbora uređena je čl. 31 Zakona. U skladu sa ovim članom revizorski odbor:

- 1) prati postupak finansijskog izvještavanja;
- 2) prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije;
- 3) prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza;
- 4) prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koji obavljaju reviziju, kao i ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 ovog zakona;
- 5) daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora;
- 6) razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje kontrole, kao i druga pitanja koja se odnose na finansijsko izvještavanje i reviziju.

Revizorski odbor se stara da se poštuju principi etike, računovodstva i revizije, da su računovodstvene procjene i prosuđivanja zasnovane na zdravoj osnovi, te da su rezultati rada interne revizije i eksterne revizije efektivni u funkciji unaprjeđenja kvaliteta finansijskog izvještavanja i korporativnog upravljanja.

Uloga revizorskog odbora je i praćenje zakonskih propisa i šire regulative, odnosno, implementacija zakonske usaglašenosti u oblasti revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza. Revizorski odbor prati i nezavisnost angažovanih revizora i društava za reviziju.

⁴ “Sl. list CG”, br. 01/17

⁵ Revizija je obavezna za: 1) subjekte od javnog interesa; 2) srednja pravna lica; 3) matična pravna lica, koja zajedno sa zavisnim pravnim licima ispunjavaju uslove za svrstavanje u grupu srednjih pravnih lica; 4) matična pravna lica, koja zajedno sa zavisnim pravnim licima ispunjavaju uslove za svrstavanje u grupu velikih pravnih lica; 5) investiciona društva; 6) investicione fondove; 7) društva za upravljanje investicionim fondovima; 8) obrovoljne penzione fondove; 9) društva za upravljanje dobrovoljnim investicionim fondovima; i 10) druge kolektivne investicione šeme.

Subjekti od javnog interesa, su: 1) pravna lica koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu; 2) banke i druge finansijske institucije; 3) osiguravajuća društva; i 4) pravna lica razvrstana u kategoriju velikih pravnih lica u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Revizorski odbor je obavezan da razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije kao i sva pitanja povezana sa procesom finansijskog izvještavanja i revizijom.

Takođe, postoji obaveza i ovlašćenog revizora odnosno društva za reviziju da redovno izvještavaju revizorski odbor pravnog lica o ključnim pitanjima koja proizilaze iz revizije, posebno efikasnost rada i eventualne propuste unutrašnje revizije.

3. NALAZI REVIZIJE

U ovom poglavlju predstavljeni su nalazi revizije koji se odnose na glavno revizorsko pitanje tj. u kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora ponaosob u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom. Ovo pitanje dalje je analizirano kroz četiri revizorska (pod) pitanja (str. 8).

Detaljan opis aktivnosti revizorskih odbora privrednih društava odabranih subjekata revizije, uz ocjenu efikasnosti njegovog rada po utvrđenim kriterijumima dat je u nastavku.

3.1. Institut za crnu metalurgiju AD - Nikšić

Institut za crnu metalurgiju je akcionarsko društvo i licencirana naučno-istraživačka ustanova, koja se bavi istraživačko-razvojnim poslovima u oblasti tehničko tehnoloških nauka, laboratorijsko-terenskim ispitivanjima i sveobuhvatnom karakterizacijom metalnih i nemetalnih materijala, kao i procesne opreme i proizvodnjom specijalnih čelika i legura u obliku odlivaka i polufabrikata namijenjenih za dalju preradu kovanjem i valjanjem.

Država Crna Gora posjeduje 51% osnovnog kapitala ovog privrednog društva.

Statutom Društva je određeno da Skupština akcionara, kao najviši organ Društva, imenuje i razrješava članove revizorskog odbora.

U vremenskom periodu obuhvaćenom revizijom (januar 2018. – januar 2021. godine), Skupština akcionara je svake godine, na svojoj prvoj redovnoj sjednici, imenovala članove revizorskog odbora. Na ovaj način, donesene su četiri odluke o imenovanju članova revizorskog odbora⁶.

Prema informaciji iz Društva, članovima Revizorskog odbora za 2018. godinu isplaćena je godišnja naknada u visini od 140,00€ za predsjednika, a članovima po 110,00€. U 2019. i 2020. godini predsjedniku je isplaćena godišnja naknada u visini od 150,00€, a članovima po 120,00€. U 2021. godini nisu isplaćivane naknade za rad u Revizorskom odboru.

U periodu obuhvaćenom revizijom, sastav, djelokrug i način rada revizorskog odbora bio je uređen Poslovníkom o radu (od 25.01.2018. godine) i Pravilnikom o radu (od 30.11.2020. godine). Poslovníkom je predviđeno da se zapisnici sa sjednica Revizorskog odbora dostavljaju Upravi društva.

Član 12 Poslovnika o radu revizorskog odbora, propisivao je obavezu podnošenja Godišnjeg izvještaja o radu, kao i pripremu Godišnjeg plana rada za narednu godinu. U toku vršenja revizije zatražena je dostava ovih dokumenata za trogodišnji period, od čega je dostavljen Plan rada

⁶ Odluke od 16.10.2017.g., 30.07.2018.g., 29.07.2019.g. i 29.06.2020.g.

revizorskog odbora za 2019. godinu, kao i Izvještaji o radu za 2018, 2019. i 2020. godinu. Plan i Izvještaji o radu, osim Izvještaja o radu za 2018. godinu, nemaju zavodni broj. Revizorski odbor nije sačinjavao Planove rada Revizorskog odbora za 2019. i 2020. godinu.

- Izvještaji o radu revizorskog odbora ne sadrže informacije o radu i aktivnostima odbora u godini na koju se odnose, već sadrže opšte informacije o privrednom društvu i podatke o kojima izvještavaju službe privrednog društva prilikom sačinjavanja godišnjeg izvještaja o radu.

Od privrednog društva zatraženo je i dostavljanje svih datih mišljenja, preporuka i zaključaka revizorskog odbora, za prethodno navedeni period, od čega su dostavljene samo preporuke koje se odnose na imenovanje eksternog revizora za obavljanje revizije finansijskih izvještaja.

Privredno društvo nije dostavilo traženu dokumentaciju (registar rizika, strateške planove, godišnje planove interne revizije, godišnje planove koje se odnose o aktivnostima na sprovođenju i unaprjeđenju upravljanja i kontrola, itd.), iako ih Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama obavezuje da iste sačine. Revizorski odbor nije ukazao na ovaj nedostatak i nije inicirao aktivnosti sa ciljem usaglašavanja rada privrednog društva sa propisima koji regulišu oblast interne kontrole i interne revizije.

- Revizorski odbor nije sprovodio aktivnosti u cilju praćenja efektivnosti interne kontrole pravnog lica i interne revizije.

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se zaključiti da Revizorski odbor Instituta za crnu metalurgiju AD Nikšić nije obavljao sljedeće nadležnosti propisane čl. 31 Zakona o reviziji, odnosno:

- Revizorski odbor nije na odgovarajući način pratio postupak finansijskog izvještavanja jer finansijski izvještaji Društva nisu analizirani, a samim tim izostalo je bilo kakvo davanje preporuka i donošenja zaključaka u vezi sa istim. Aktivnost Revizorskog odbora u ovom dijelu se svodila se na uvrštavanje na dnevni red sjednice i razmatranje finansijskih izvještaja, kako bi se dostavljeni izvještaji u cjelosti prihvatili.
- U dijelu nadležnosti koje se odnose na praćenje zakonom propisane revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja, aktivnost Revizorskog odbora se svodila samo na davanje preporuke skupštini akcionara o izboru društva za reviziju, bez održavanja sastanaka sa eksternim revizorom u toku vršenja revizije ili po njenom okončanju.
- Izostalo je praćenje nezavisnosti angažovanih društava za reviziju.
- Revizorski odbor nije pratio ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: INSTITUT ZA CRNU METALURGIJU AD NIKŠIĆ	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: NIJE EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	da
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1 Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	da
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	ne
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	ne
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	da
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.2. Monteput DOO Podgorica

„Monteput“ DOO Podgorica osnovan je Odlukom o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću⁷, donijetom od strane Vlade CG. Vlada Crne Gore je osnivač i jedini vlasnik Društva, u obimu 100%.

Prema posljednjim Izmjenama i dopunama Statuta⁸ pretežna djelatnost Društva je uslužna djelatnosti u kopnenom saobraćaju, dok su ostale djelatnosti: iznajmljivanje vlastitih ili iznajmljenih nekretnina i upravljanje njima i inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje.

Statut Društva nije usaglašen sa Zakonom o reviziji, jer ne sadrži odredbu kojom se precizira koji organ društva je nadležan da imenuje revizorski odbor. U praksi, revizorski odbor privrednog društva imenuje Odbor direktora.

U revidiranom periodu Odbor direktora je dva puta donosio odluke kojima je imenovao revizorski odbor⁹. Odlukama je određeno da će imenovani obavljati funkciju do dana razrješenja na lični zahtjev ili na osnovu odluke Odbora direktora. Takođe, određena je i mjesečna naknada za rad u iznosu od 300,00€ predsjedniku i 250,00€, članovima Revizorskog odbora. U ovom periodu način rada revizorskog odbora bio je uređen Poslovnica o radu donesenim 31.08 2017. godine i 29.10.2020. godine. Poslovnica je, između ostalog, propisano da se tok sjednice revizorskog odbora unosi u zapisnik, koji pored ostalih podataka, sadrži i donešene odluke i zaključke iz dnevnog reda sjednice.

- Revizorski odbor nije sačinjavao Godišnje Planove rada za period januar 2018 - januar 2021. godine. Takođe, nisu izrađivani ni Izvještaji o radu iako je članom 28 Poslovnika o radu predviđeno da Revizorski odbor o rezultatima svoga rada izvještava Odbor direktora.

Na zahtjev DRI dostavljeni su zapisnici sa sjednica Revizorskog odbora, ukupno 8 (osam) zapisnika koji se odnose na rad Revizorskog odbora ovog Društva u periodu 26.10.2018. godine do 05 02.2021. godine.

Na sjednicama su razmatrana sledeća dokumenta: usvajanje Godišnjeg izvještaja internog revizora, usvajanje Izvještaja eksternog revizora, davanje preporuke za izbor eksternog revizora, usvajanje Strateškog i godišnjeg Plana rada unutrašnje revizije, kao i akata koji se odnose na rad unutrašnje revizije (Etički kodeks i Povelja unutrašnje revizije, Interno pravilo o vršenju poslova unutrašnje revizije).

- Razmatrajući sadržaj dostavljenih zapisnika koje prate tok sjednice, može se zaključiti da se aktivnost revizorskog odbora odnosila samo na usvajanju dokumenata sa dnevnog reda sjednice, **bez davanja primjedbi i prigovora, bez dodatnih analiza i davanja preporuka i zaključaka na iste.**

⁷ „Sl. list RCG“ br. 76/05 i 68/09.

⁸ br. 5473 od 14. 10. 2020. godine

⁹ Odluke od 31. 07. 2017. godine i 22. 10. 2020. godine.

Prema posljednjoj informaciji iz Društva¹⁰, Odbor direktora je u skladu sa zaključkom Vlade Crne Gore od januara 2021. godine, na sjednici održanoj 24.02.2021. godine razriješio članove Revizorskog odbora, utvrdio prijedlog kandidata Monteputa i pribavio prijedlog kandidata od strane resornog ministarstva - Ministarstva kapitalnih investicija, te dostavio Ministarstvu finansija i socijalnog staranja prijedlog sastava novog revizorskog odbora. Kako Ministarstvo finansija i socijalnog staranja nije dalo saglasnost na predloženi sastav, Odbor direktora je donio odluku da članovi prethodnog odbora obavljaju funkciju do izbora novih.

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se zaključiti da Revizorski odbor Monteputa DOO nije obavljao sljedeće nadležnosti propisane članom 31 Zakona o reviziji, odnosno:

- Revizorski odbor nije pratio postupak finansijskog izvještavanja;
- U dijelu koji se odnosi na praćenja efektivnosti interne kontrole pravnog lica i interne revizije, aktivnost Revizorskog odbora se zasnivala na usvajanju Planova (Strateških i Godišnjih) i Godišnjih Izvještaja unutrašnje revizije, bez davanja primjedbi i sugestija na iste.
- U dijelu nadležnosti koje se odnose na praćenje zakonom propisane revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja, aktivnost Revizorskog odbora se svodila samo na davanje preporuke o izboru društva za reviziju, bez održavanja sastanaka sa eksternim revizorom u toku vršenja revizije ili po njenom okončanju;
- Izostalo je i praćenje nezavisnosti angažovanih društava za reviziju;
- Revizorski odbor nije pratio ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji;

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: MONTEPUT DOO - Podgorica	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: NIJE EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	ne
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da

¹⁰ jun 2021. godine

1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	ne
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1 Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	ne
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	da
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	da
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	da
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlaštenog revizora ?	da
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.3. Radio difuzni centar DOO - Podgorica

Radio - difuzni centar formiran je 2005. godine, Odlukom Vlade Crne Gore. Radio - difuzni centar DOO (RDC) obavlja djelatnost pružanja usluga na području radio-komunikacija i telekomunikacija, pružajući usluge prenosa i emitovanja radijskih i televizijskih programa, prenosa slike, zvuka i podataka, kolokacije i druge savremene multimedijske usluge.

Statutom Društva uređena je organizacija, način rada i druga pitanja od značaja za rad. U periodu obuhvaćenom revizijom, važio je Statut iz 2009. godine¹¹, koji je prestao da važi stupanjem na snagu Statuta iz jula 2019. godine.

¹¹ sa izmjenama i dopunama iz 2012. i 2013. godine.

- Statut Društva nije usaglašen sa Zakonom o reviziji, jer ne sadrži odredbu kojom se precizira koji organ društva je nadležan da imenuje revizorski odbor. U praksi, Revizorski odbor ovog privrednog Društva imenuje Odbor direktora.

„U Izjašnjenju Društva (br. 02-4065 od 08.10.2021. g.) na Preliminarni izvještaj navodi se da je u prijedlogu Statuta koji je upućen Vladi CG, definisano da Revizorski odbor imenuje Odbor direktora.”

U revidiranom periodu Odbor direktora je dva puta donosio odluke o imenovanju revizorskog odbora¹². Odlukama je precizirana i visina naknada članovima i predsjedniku Revizorskog odbora, koja je za Revizorski odbor iz 2017. godine iznosila 200,00€ mjesečno, a za Revizorski odbor 2020. godine 100€, i to samo članovima koji nijesu zaposleni u RDC-u.

Odlukama, niti nekim drugim aktom, nije ograničena dužina mandata članova revizorskog odbora.

U periodu obuhvaćenom revizijom, rad Revizorskog odbora bio je uređen Poslovníkom o radu (od 16.04.2018. i 29.12.2020. godine). Poslovníkom je precizirano da zapisnik sa sjednice, između ostalog, sadrži i preporuke i druge akte donesene o pojedinim tačkama. Poslovník ne sadrži odredbe kojima je regulisan način komunikacije sa internom revizijom, kao ni način komunikacije sa organom upravljanja, u ovom slučaju Odborom direktora. Prema informaciji iz Radio difuznog centra [Služba za unutrašnju reviziju nije formirana](#) što nije u skladu sa odredbama Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama.

Prvi sastav revizorskog odbora, u periodu od aprila do decembra 2018. godine, održao je 7 (sedam) sjednica. Prateći tok sjednica prvog sastava revizorskog odbora u navedenom periodu, revizorski odbor je, pored izbora predsjednika i usvajanja Poslovnika o svom radu, raspravljao o sledećem: pratio zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja na način što je razmatrao Izvještaj nezavisnog revizora za 2017. i 2018. godinu i pratio postupak izbora nezavisnog revizora za 2018. godinu, bio informisan oko problema sa popisom imovine za 2017. godinu i upoznat sa donošenjem novog Pravilnika o obavljanju finansijskih i računovodstvenih poslova.

Zaključkom Vlade br. 07-25 od 05.03.2020. godine, Odboru direktora je naloženo da razriješi članove postojećeg Revizorskog odbora. Postupajući po pomenutom zaključku, Odbor direktora je razriješio članove revizorskog odbora i na osnovu dopisa Ministarstva finansija imenovao novi¹³, u kome je jedan od članova i predstavnik osnivača - Vlade Crne Gore.

U drugom sastavu revizorski odbor je održao 2 (dvije) sjednice u novembru i decembru 2020. godine. Na održanim sjednicama je pored usvajanja novog Poslovnika o radu, konstatovano da su članovi Revizorskog odbora prisustvovali popisu zaliha na jednoj lokaciji.

¹² Odluke od 10. 11. 2017. godine i 09. 11. 2020. godine.

¹³ Odlukom od 09.11.2020. godine

Na osnovu zaključka Vlade br. 07-378 od januara 2021. godine, Odbor direktora je razriješio članove revizorskog odbora.

Nakon dobijanja saglasnosti od strane Ministarstva finansija i socijalnog staranja¹⁴ Odbor direktora je donio Odluku o imenovanju¹⁵ novog sastava revizorskog odbora.

- [Revizorski odbor nije sačinjavao Godišnje Izvještaje i Planove rada.](#)

Služba za unutrašnju reviziju nije oformljena u RDC-u, pa su potpuno [izostale aktivnosti](#) Revizorskog odbora koje se tiču [praćenja efektivnosti interne kontrole pravnog lica i interne revizije](#). Privredno društvo, zbog prethodno navedenog, nije dostavilo traženu dokumentaciju koje se tiču ove oblasti (registar rizika, strateške planove, godišnje planove interne revizije, godišnje planove koje se odnose o aktivnostima na sprovođenju i unaprjeđenju upravljanja i kontrola) iako ih Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama obavezuje da ih posjeduju.

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se zaključiti da Revizorski odbor Radio difuznog centra DOO nije obavljao sljedeće nadležnosti propisane članom 31 Zakona o reviziji, odnosno:

- [Revizorski odbor nije pratio postupak finansijskog izvještavanja jer finansijski izvještaji Društva nisu razmatrani na sjednicama odbora;](#)
- [Potpuni izostanak aktivnosti koje se odnose na praćenja efektivnosti interne kontrole pravnog lica i interne revizije. Revizorski odbor nije inicirao aktivnosti koje će dovesti do potpunog usaglašavanja rada privrednog društva sa zakonskim propisima koji regulišu ovu oblast.](#)
U Izjašnjenju Društva na Preliminarni izvještaj navodi se da je RDC dana 27.07.2021. godine uputio zahtjev Ministarstvu ekonomskog razvoja, da saglasno članu 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, unutrašnju reviziju u Društvu obavlja jedinica za unutrašnju reviziju ovog Ministarstva.
- [u dijelu nadležnosti koje se odnose na praćenje zakonom propisane revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja, aktivnost Revizorskog odbora se svodila samo na sačinjavanje informacije o postupku izbora nezavisnog revizora uz navođenje da je za ovu uslugu sproveden postupak javne nabavke, a da u skladu sa odredbom Statuta odluku o izboru revizora donosi Odbor direktora, a saglasnost daje osnivač odnosno Vlada Crne Gore. Svoj prijedlog organu upravljanja nisu davali. Sastanak sa eksternim revizorom nije održavan u toku vršenja revizije ni po njenom okončanju.](#)
- [Izostalo je i praćenje nezavisnosti angažovanih društava za reviziju;](#)
- [Revizorski odbor nije pratio ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji;](#)

¹⁴ Saglasnost br. 13-01-5545/1

¹⁵ br. 01-37 od 17. 05. 2021. godine

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: RADIO DIFUZIONI CENTAR DOO	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora : NIJE EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	ne
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebala da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	da
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1. Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	ne
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	ne
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	ne
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlaštenog revizora ?	da
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	djelimično
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.4. Barska plovidba AD - Bar

Barska plovidba AD Bar je akcionarsko društvo čija je osnovna djelatnost prevoz robe i putnika u međunarodnom pomorskom saobraćaju. Kompanija je počela sa radom 2001. godine. U vlasničkoj strukturi Država Crna Gora učestvuje sa 18,6% dok su ostali vlasnici Fond PIO, Investiciono razvojni fond (IRF), ZZZ CG, radnici i građani.

Statut Društva¹⁶ sadrži odredbe vezano za revizorski odbor. Statutom je definisano koji organ društva imenuje revizorski odbor¹⁷, broj članova revizorskog odbora i dužina mandata, reference i ograničenja vezane za članstvo, napomenu da rad u revizorskom odboru nije profesionalan kao i da se naknade za rad u revizorskom odboru utvrđuju odlukom Odbora direktora.

U revizionom periodu Odbor direktora je pet puta donosio odluke o imenovanju revizorskog odbora¹⁸. Odlukama je mijenjan po jedan član revizorskog odbora. Shodno odredbi Statuta Društva mandat članova je trajao 1 (jednu) godinu sa mogućnošću da, nakon isteka mandata, mogu biti ponovo birani. Odlukama je, saglasno odredbi Statuta, precizirana i visina naknade za rad, koja je u prva tri sastava bila opredjeljena u mjesečnom iznosu za predsjednika 150,00€, a za članove 100,00€. U 2020. godini, naknade su povećane i iznosile su za predsjednika 250,00€, a za članove 150,00€.

Organizacija i način rada revizorskog odbora bio je uređen Poslovníkom o radu (od 26.01.2018. godine). Poslovníkom je regulisano konstituisanje, prava, obaveze i odgovornosti predsjednika i članova revizorskog odbora, sjednice, saradnju sa drugim organima i izvještavanje i druga pitanja.

U periodu januar 2018 - januar 2021. godine, revizorski odbor je održao ukupno 24 (dvadeset četiri) sjednice.

Prema zapisnicima sjednica revizorskog odbora u navedenom periodu, revizorski odbor je, pored izbora predsjednika i usvajanja Poslovníka o svom radu, raspravljao o sledećem: razmatrao inoviranje internog pravilnika za sprovođenje popisa u cilju njegovog usklađivanja sa važećom regulativom (donesen Pravilnik o popisu imovine i obaveza), razmatrao Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru u cilju usklađivanja zarada zaposlenih u ovom privrednom društvu sa ovim propisom, inicirao donošenje novih računovodstvenih politika Društva (donesen novi Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama), preduzimanje aktivnosti vezanih za pripremu procjene građevinskih objekata, razmatranje mogućnosti osiguranja od valutnog rizika, usvajanje kriterijuma za odabir najbolje ponude za izbor revizora finansijskih izvještaja, kao i davanje mišljenja odboru direktora za izbor najpovoljnije pristigle ponude, razmatranje Izvještaja nezavisnog revizora, razmatranje Izvještaja Centralne popisne komisije o izvršenom popisu, razmatranje finansijskih izvještaja Društva i Izvještaja menadžmenta, razmatranje Izvještaja o popisu Centralne

¹⁶ od 08. 12. 2017. godine i 06. 04. 2021. godine

¹⁷ U ovom slučaju to je Odbor direktora

¹⁸ Odluke od 22. 12. 2017.g, 15. 01. 2019. g, 17. 12. 2019.g, 20. 05. 2020. g i 28. 10. 2020. g.

popisne komisije kao i davanje mišljenja na o modelu i načinu knjiženju sredstava dobijenih od Vlade Crne Gore.

- **Revizorski odbor se nije sastajao sa eksternim revizorom.**

Revizorski odbor je raspravljao i nastojao da se prevaziđe problem oko obaveze Društva da u skladu sa odredbama Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama formira unutrašnju reviziju. Naime, shodno Zakonu o računovodstvu, na osnovu koga se vrši razvrstavanje pravnih lica, Barska plovidba je razvrstana u srednja pravna lica. Članom 29 Zakona o reviziji propisana je obaveznost revizije za srednja pravna lica, a članom 33 istog Zakona predviđeno je da samo veliko pravno lice dužno je da ima internog revizora.

Međutim, odredbama Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, za sve subjekte javnog sektora, među kojima su i akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili jedinica lokalne samouprave ima većinski vlasnički udio, propisana je obaveza da uspostavi unutrašnju reviziju na način da oformi organizacionu jedinicu za unutrašnju reviziju u okviru subjekta ili obezbjedi unutrašnju reviziju od strane jedinice za unutrašnju reviziju drugog subjekta, na osnovu sporazuma uz prethodnu saglasnost Ministarstva. Kako Barska plovidba ima mali broj zaposlenih (na kraju 2020. godine broj zaposlenih iznosio je 38) to je način organizovanja organizacione jedinice u okviru Društva nije bio moguće, jer podrazumijeva uvođenje novih radnih mjesta za koja Društvo nije imalo sredstava, a drugi način vršenja revizije na osnovu zaključenog sporazuma nije realizovan. Na prvoj sjednici revizorskog odbora, u januaru 2018. godine ovaj problem je uvršten u dnevni red sjednice¹⁹. U tom pravcu je predloženo da se tadašnjim Ministarstvu pomorstva i saobraćaja i Ministarstvu finansija upute dopisi kojim bi se tražila saglasnost za uspostavljanje unutrašnje kontrole u Društvu, neophodna saradnja i stručna pomoć iz predmetne oblasti. Predlagano je da se formira tijelo za unutrašnju reviziju u Društvu od tri člana od kojih bi dvoje bili stalno zaposleni u samom Društvu, a treći član bi bio iz Ministarstva finansija. Ovaj problem se na narednim sjednicama revizorskog odbora nije razmatrao.

Važno je istaći da je 18.09.2015. godine od strane izvršnog direktora društva upućen dopis Ministarstvu finansija – Direktoratu za centralnu harmonizaciju, u kojem su predloženi svi problemi vezani za obavezu da se u Društvu u skladu sa tada važećem Zakonu o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, oformi odjeljenje za unutrašnju reviziju.

DRI je dopisom obavještena da su u toku aktivnosti po zaključku Vlade CG br. 07-378/2 od 28.01.2021. godine o ponovnom donošenju Odluke o imenovanju revizorskog odbora. Pomenutim Zaključkom je traženo da se Društvo razriješi postojeći revizorski odbor, obrati resornom

¹⁹ Razmatranje odredbi Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru-mogućnost povjeravanja poslova unutrašnje revizije.

Ministarstvu kako bi predložilo svog predstavnika, što je urađeno dana 08.02.2021. godine. Revizorski odbor je nastavio sa radom u 2021. godini, u sastavu koji je imenovan Odlukom od 28.10.2020. godine, do dobijanja odgovora od nadležnog ministarstva. Revizorski odbor je u 2021. godini održao 5 (pet) sjednica.

- Revizorski odbor nije pratio ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji.
- Revizorski odbor nije sačinjavao godišnje Planove i Izvještaje o svom radu.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: BARSKA PLOVIDBA AD BAR	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: DJELIMIČNO EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	da
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1 Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	da
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	da
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	da
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	ne
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	ne
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne

4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	da
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	da
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.5. Željeznički prevoz Crne Gore AD - Podgorica

Željeznički prevoz je akcionarsko društvo koje obavlja prevoz putnika, lica i stvari u željezničkom saobraćaju u skladu sa odredbama Zakona o željeznici. Većinski vlasnik je Država sa 89,279% vlasničkog udjela. Slijede Fond PIO sa 1,1344%, Zavod za zapošljavanje CG 0,4523%,²⁰. U skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu, Društvo je razvrstano u veliko pravno lice.

Statutom²¹ Društva je precizirano da imenovanje revizorskog odbora u nadležnosti Odbora direktora. U periodu januar 2018.- januar 2021. godine Odbor direktora je četiri puta donosio Odluke o imenivanju revizorskog odbora²². Odlukama je određeno da se članovi revizorskog odbora imenuju na period od jedne godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja. Takođe, odlukama je određena i visina naknada za rad i to za predsjednika u iznosu od 150,00€, a članovima 100,00€. U 2018. i 2019. godini revizorski odbora je bio imenovan u istom personalnom sastavu.

- Na zahtjev DRI za dostavu dokumentacije koja se odnosi na rad revizorskog odbora u periodu januar 2018- januar 2021. godina, dopisom br. 6183 od 11.06.2021. godine navedeno je da Društvo **nije u posjedu tražene dokumentacije** koja je vezana za rad revizorskog odbora za period 2018-2019. godina (Poslovnik o radu, zapisnici sa sjednica itd.). Dostavljena je samo dokumentacija koja se odnosi na rad revizorskog odbora u 2020. i 2021. godini.

Odlukom Odbora direktora br. 630/8 od 30.01.2020. godine imenovani su novi članovi revizorskog odbora. Revizorski odbor u ovom sastavu je na prvoj, konstitutivnoj sjednici, dana 19.02.2020. godini donio Poslovnik o radu²³ kojim je uređena organizacija i način rada revizorskog odbora. Ovo je ujedno i **jedina sjednica u ovom sastavu, za koju je dostavljen zapisnik sa sjednice.**

²⁰ Podaci preuzeti sa web stranice Društva

²¹ Izmjene i dopune Statuta od 07. 06. 2016. godine i Statut od 06. 04. 2021. godine

²² Odluke od 07. 12. 2017. g, 05. 02. 2019. g, 30. 01. 2020. g, i 26. 08. 2020.g

²³ br. 411 od 22. 01. 2021. godine

U Izvještaju o radu revizorskog odbora²⁴ navedeno je da je Željeznički prevoz CG počev od 23.04.2020. godine obustavio svoje redovne aktivnosti usljed pandemije izazvane korona virusom, pa je Odbor direktora donio odluku kojom se obustavljaju isplate naknada za revizorski odbor na period od 90 dana.

U Izvještaju je navedeno da je ovaj revizorski odbor održao i sjednice 17.03.2020. godine kao i 15. 06. 2020. godine. [Zapisnici sa sjednica nisu dostavljeni, već samo jedan, kako je nazvan, Zapisnik sa korespondentskih sjednica²⁵ sačinjen 11.12.2020. godine, gdje je u tri pasusa navedeno da su održane sjednice putem telefona, a da je često komunicirano i elektronskim putem, zbog pandemije izazvane korona virusom.](#) Navedeno je da su „predmet korespondentskih sjednica između ostalog bili izbor ovlašćenog revizora za 2020. godinu, Povelja unutrašnje revizije, kontrola interne revizije i njeno funkcionisanje u skladu sa standardima, dostavljanje i usvajanje Strateškog i Godišnjeg plana i dr.“ Ovim zapisnikom pomenute su i sjednice, koje su kako je navedeno, održane 12.10.2020. i 16.10.2020. godine koje se odnose na novi sastav revizorskog odbora, formiran 26.08.2020. godine. [Iz sadržine ovako sačinjenog zapisnika se ne može zaključiti na koji način i o kojim temama je raspravljano, ni u kom sastavu revizorskog odbora, a suprotan je i članu 14 stav 5 Poslovnika o radu revizorskog odbora gdje je navedeno da „U izuzetnim slučajevima, kada objektivno nije moguće održati sjednicu, Revizorski odbor može o pojedinačnim pitanjima odlučivati putem pojedinačnog izjašnjavanja predsjednika i članova telefonom ili e- mail-om, o čemu se sastavlja zapisnik“.](#)

Postupajući po Zaključku Vlade Crne Gore br. 07-25 od 05.03.2020. godine, Odbor direktora je donio novu Odluku²⁶ kojom je imenovan revizorski odbor u novom sastavu (suštinski zamijenjen je jedan član revizorskog odbora). Vezano za rad ovog sastava revizorskog odbora dostavljen je jedan zapisnik²⁷ sa utvrđenim dnevnim redom vezanim za razmatranje Godišnjeg plana interne revizije za 2021. godinu i razmatranje Srednjoročnog plana interne revizije za period 2018-2022. godinu. Na navedene planove od strane revizorskog odbora dati su komentari, odnosno primjedbe i sugestije i određen rok u kome se načinjeni propusti trebaju ispraviti.

- [Za period obuhvaćen revizijom nisu dostavljeni traženi Planovi rada revizorskog odbora, kao ni dati zaključci ili preporuke.](#)
- [Revizorski odbor ovog privrednog Društva u periodu obuhvaćenom revizijom januar 2018. - januar 2021. godine, nije obavljao nadležnosti predviđene članom 31 Zakona o reviziji.](#)

DRI je dopisom²⁸ obavještena da su u toku aktivnosti po zaključku Vlade CG br. 07-378/2 od 28.01.2021. godine o ponovnom donošenju

²⁴ br. 411 od 22. 01. 2021. godine

²⁵ br. 9013 od 11. 12. 2020. godine

²⁶ br. 5513/1 od 26. 08. 2020. godine

²⁷ br. 9238 od 22. 12. 2020. godine

²⁸ br. 1086 od 11. 02. 2021. godine

Odluke o imenovanju revizorskog odbora. Kako je usmeno pojašnjeno, Odbor direktora je donio odluku da revizorski odbor nastavi rad, u prethodno imenovanom sastavu, do dobijanja odgovora od strane Ministarstva kapitalnih investicija kome je upućen zahtjev 03.02.2021. godine ali odgovor još nije dobijen.

Na zahtjev DRI Društvo je dostavilo zapisnike sa sjednica revizorskog odbora, koje su održane u periodu od 28.04. – 25.05.2021. godini, ukupno 4 (četiri) zapisnika. Uvidom u sadržinu zapisnika izvodi se zaljučak da je u ovom periodu rad revizorskog odbora inteziviran i da su na dnevnim sjednicama bili: razmatranje i usvajanja Izvještaja o poslovanju Željezničkog prevoza za 2020. godinu, Izvještaja o radu interne revizije za 2020. godinu, Izvještaja nezavisnog revizora o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Željezničkog prevoza za 2020. godinu, kao i njihovog prihvatanja u cjelosti bez primjedbi, potom davanja preporuka za imenovanje nezavisnog revizora Društva za 2021. godinu, razmatranja Izvještaja internog revizora o reviziji finansijskih iskaza za period 01. 01. – 31. 03. 2021. godine, kao i davanje preporuka Odboru direktora, da navedene dokumente prihvati.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora za period januar 2018- januar 2021. godine:

Naziv privrednog društva: ŽELJEZNIČKI PREVOZ CRNE GORE AD - Podgorica	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: NIJE EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	ne
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	djelimično
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	ne
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1 Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	ne
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne

3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	djelimično
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	ne
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlaštenog revizora ?	djelimično
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.6. Montenegro bonus DOO - Cetinje

„Montenegro Bonus“ DOO je društvo u 100% vlasništvu Države. Osnovano od strane Vlade Crne Gore 2003. godine. Društvo je registrovano za proizvodnju i promet roba i usluga, sa sjedištem na Cetinju. Osnovna djelatnost Društva je trgovina na veliko čvrstim, tečnim i gasovitim gorivima i sličnim proizvodima, te drugim djelatnostima koje obuhvataju trgovinu električnom energijom, metalima i metalnim rudama.

- Dostavljeni Statut Društva²⁹ nije usklađen sa Zakonom o reviziji jer ne sadrži odredbu kojom je precizirano u nadležnosti kojeg organa društva je imenovanje revizorskog odbora.

U revizionom periodu u ovom Društvu formiran je revizorski odbor Odlukom Odbora direktora³⁰. Odlukom je, pored personalnog sastava, određena i mjesečna naknada za rad u revizorskom odboru i to za predsjednika 350,00€, a članovima 300,00€. Revizorski odbor je imenovan na period od 4 (četiri) godine.

Na prvoj, konstitutivnoj sjednici, Revizorski odbor je donio Poslovnik o radu³¹ kojim je preciziran način rada, odlučivanja i druga pitanja.

Planom rada Revizorskog odbora za 2018. godinu utvrđeni su ciljevi, zadaci, planirane aktivnosti i dinamika izvršenja. Planirano je da se revizorski odbor sastajati najmanje jednom kvartalno, a teme koje će obrađivati i materijali koji će se obrađivati proizilaziti će iz permanentnih aktivnosti službi Društva svakog mjeseca.

Uvidom u sadržaj zapisnika sa sjednice revizorskog odbora može se konstatovati da je Revizorski odbor, pored izbora predsjednika i usvajanja

²⁹ br. 889 od 20.09.2012. godine

³⁰ br. 01-1359/1 od 22. 12. 2017. godine

³¹ br. 01-102/1 od 05. 02. 2018. godine

Poslovnika o svom radu, razmatrao sledeća dokumenta koja se odnose na 2017. godinu i to: Izveštaj o redovnom popisu imovine i obaveza, finansijski iskazi, Izvešta o poslovanju Društva, Izveštaj o reviziji finansijskih iskaza i Izveštaj o radu unutrašnje revizije. Revizorski odbor se upoznao sa dostavljenim materijalima i konstatovao da će akcenat daljeg rada revizorskog odbora biti vremenski period počev od 01.01.2018. godine, odnosno datum imenovanja. Nakon [razmatranja materijala](#), a u postupku praćenja finansijskog izveštavanja, posebno je napravljen osvrt na tretman imovine Društva, gdje su u tekstu zapisnika dati [zaključci sa detaljnim obrazloženjima](#), a s pozivom na zakonsku regulativu i MRS koje se tiču ove problematike. Revizorski odbor je [donio zaključke i dao preporuke](#) vezano za obaveznost realizacije preporuka koje su date od strane internog revizora, obaveznost dopune Pravilnika o računovodstvu sa detaljnim pravilnikom o obračunu amortizacije (uz davanje detaljnih primjedbi na važeći Pravilnik), kao i preporuka o potrebi angažovanja nezavisnog ovlašćenog procjenitelja za procjenu osnovnih sredstava Društva. Na kraju je konstatovano da će kompletan materijal biti [dostavljen Odboru direktora na razmatranje](#).

Na dnevnom redu sjednica u 2018. godini bili su i: [sastanak sa internim revizorom i detaljno razmatranje Kvartalnog izveštaja o radu unutrašnje revizije](#), sastanak sa rukovodiocem sektora koji je odgovoran za realizaciju obaveza koje proističu iz odredbi Zakona o upravljanju i [unutrašnjim kontrolama](#) u javnom sektoru uspostavljanje Registra rizika-na nivou subjekta i na nivou organizacionih jedinica, određivanje lica zaduženog za koordinaciju uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizikom.

Na sjednicama su detaljno [razmatrana](#) i dokumenta koja se odnose na 2018. godinu: Kvartalni [izveštaj o radu unutrašnje revizije](#) (I kvartal), Izveštaj o redovnom popisu imovine i obaveza za 2018. godinu, Izveštaj o reviziji finansijskih iskaza za 2018. godinu, iniciranja i uzajamnoj saradnji između revizorskog odbora i zaposlenih u Društvu u cilju [uspostavljanja sistema internih kontrola](#), davanje prijedloga da se upit za prikupljanje ponuda na 3 (tri) adrese nezavisnih revizorskih kuća za [izbor društva za reviziju](#), kao i davanje prijedloga za donošenje procedure za izbor nezavisnog revizora.

Revizorski odbor je u svom [Izveštaju o radu za 2018. godinu](#) i sjednici koja je održana u 2019. godini³², pored usvajanja Godišnjeg plana rada Revizorskog odbora za 2019. godinu, konstatovao da [revizorskom odboru nije omogućeno](#) obavlja svoje zakonske nadležnosti i to da:

- daje preporuke osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora za 2018. godinu;
- prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koji obavljaju reviziju, kao i ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji
- prati zakonom propisanu reviziju godišnjih konsolidovanih iskaza.

U zapisniku je navedeno da je dana 13.03.2019. godine Revizorski odbor uputio molbu izvršnom direktoru da u skladu sa Zakonom o reviziji

³² Zapisnik br. 01-368/2 od 12. 04. 2019. godine

omogućiti i uprijeti **sastanak sa nezavisnim revizorom** u cilju praćenja njegovog rada. Na ovaj zahtjev Revizorski odbor **nije dobio odgovor**, te mu nije omogućeno da ispuni zakonsku obavezu i učestvuje u praćenju rada nezavisnog revizora. Takođe, konstatovano je i da **nisu dostavljeni traženi izvještaji od strane internog revizora** (izvještaj o starosnoj strukturi potraživanja na dan 31. 12. 2018. godine).

Revizorski odbor je tokom svog mandata više puta sugerisao i **davao preporuke Odboru direktora da provjeri i preispita načelo nepristrasnosti i objektivnosti prilikom formiranja komisije kod nabavki usluga revizije za 2018. godinu zbog postojanja konflikta interesa člana komisije**.

Na sjednicama održanim tokom 2019. godine razmatrana su sledeća dokumenta: Izvještaji o radu unutrašnje revizije i Izvještaji o radu Društva (tromjesečni, šestomjesečni i devetomjesečni), Usvajanje Pravilnika o zaradama, naknadama i drugim primanjima zaposlenih uz davanje osvrta iz ugla Revizorskog odbora kao i primjena Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Takođe, sugerisano je da se u naredni Plan interne revizije uvedu nove revizije u skladu sa prioritetima u finansijskom izvještavanju i preporukama koje je dao Revizorski odbor. Izrađeni zapisnici sa sjednica Revizorskog odbora sadrže i **preporuke koje su upućene Odboru direktora**. Preporuke koje su date tokom 2018. godine sadržane su i u Izvještaju o radu revizorskog odbora za 2018.godinu.

- **Izvještaj o radu Revizorskog odbora za 2019. godinu nije dostavljen pa je zaključak da nije sačinjen.**

U 2021. godini Revizorski odbor je održao 1 (jednu) sjednicu ³³ . Revizorski odbor u ovom sastavu razriješen je odlukom Odbora direktora³⁴, a u skladu sa zaključkom Vlade Crne Gore br. 07-25 od 05.03.2020. godine. U 2021. godini **Montenegro Bonus još uvijek nema uspostavljen Revizorski odbor** iz razloga jer se čeka saglasnost Ministarstva finansija. Društvo je uputilo ka Ministarstvu prijedlog članova revizorskog odbora, shodno Zaključku Vlade iz 2021. godine.

³³ Zapisnik br. 01-201/1 od 24. 02. 2020. godine

³⁴ Odluka br. 01-435/1 od 02. 06. 2020. godine

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: MONTENEGRO BONUS DOO CETINJE	
Ocjena rada revizorskog odbora: EFIKASAN SA POTREBOM DODATNIH POBOLJŠANJA	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	ne
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	da
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	ne
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	da
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1. Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	da
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	da
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	da
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	da
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	da
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	da
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	da
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	da
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	ne
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.7. Montecargo AD - Podgorica

Akcionarsko društvo “Montecargo” Podgorica, osnovano je Odlukom o restrukturiranju putem odvajanja uz osnivanje novog društva broj 5465/3, koju je donijela Vanredna Skupština akcionara Željezničkog prevoza Crne Gora AD – Podgorica, održana dana 08.06.2009. godine. Društvo obavlja prevoz stvari u unutrašnjem i međunarodnom željezničkom saobraćaju u skladu sa odredbama Zakona o željeznici i Zakona o bezbjednosti, organizaciji i efikasnosti željezničkog prevoza. Većinski vlasnik Društva je Država Crna Gora sa 87,635% vlasničkog udjela.

Statutom Društva³⁵ je određeno da odbor direktora imenuje revizorski odbor.

U periodu obuhvaćenom revizijom (januar 2018.- januar 2021. godine) donesene su 4 (četiri) Odluke kojima se formira Revizorski odbor³⁶. Odlukama je predviđeno da se Revizorski odbor imenuje na period od 1 (jedne) godine uz mogućnost ponovnog imenovanja. Mjesečne naknade članovima Revizorskog odbora u 2018., 2019. i 2020. godini iznosile su predsjedniku u neto iznosu od 150,00€, a članovima 100,00€. U 2021. godini naknada predsjedniku revizorskog odbora je povećana i iznosi 250,00€ a članovima je ostala na istom iznosu, odnosno 100,00€. U skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore od januara 2021. godine, Društvo je obavijestilo Ministarstvo kapitalnih investicija da je dotadašnjem Revizorskom odboru istekao jednogodišnji mandat i predložio novi sastav Revizorskog odbora.

- [Godišnji Planovi i Izvještaji o radu Revizorskog odbora nisu izrađivani.](#)
- [Društvo nije dostavilo akt kojim je regulisan rad Revizorskog odbora, pa se može zaključiti da isti nije donesen.](#)

[Dostavljen je samo jedan zapisnik³⁷](#) sa sjednica Revizorskog odbora iz čije sadržine proizilazi da je revizorski odbor održao sastanak sa internim revizorom i kratku konstataciju za korekciju Godišnjeg izvještaja o radu za 2019. godinu internog revizora. Takođe, sugerisano je internom revizoru Društva da revizije koje se budu vršile u 2020. godini potrebno uraditi sa Pravilnikom o metodologiji rada unutrašnje revizije, Pravilnikom o metodologiji sagledavanja kvaliteta upravljanja i kontrola u javnom sektoru i Priručnikom za rad internih revizora u javnom sektoru.

[Zapisnici sa sjednica Revizorskog odbora za period revizije nijesu dostavljeni je, kako je saopšteno državnom revizoru, isti nijesu u posjedu Društva.](#)

Od tražene dokumentacije dostavljena su sljedeća mišljenja revizorskog odbora i to:

- Mišljenje o Izvještaju o poslovanju i Izvještaj internog revizora za i kvartal 2018. godine;
- Mišljenje o Izvještaju o poslovanju za period I-VI 2018. godine;

³⁵ Statut Društva mart 2013. godine i april 2021. godine

³⁶ Odluka br. 8472 od 27. 12. 2017. godine; Odluka br.31. 01. 2019. godine; Odluka br. 652/1 od 03. 02. 2020. godine ; Odluka br. 532/1 od 29. 01. 2021. godine

³⁷ Zapisnik br. 1702 od 12.03.2020. godine

- Mišljenje o Izvještaju o poslovanju za period I-IX 2018. godine;
- Mišljenje o Izvještaju internog revizora za 2018. godinu;
- Mišljenje o Izvještaju o poslovanju za I kvartal 2019. godine;
- Mišljenje o Izvještaju o poslovanju za period I-VI 2019. godine;
- Mišljenje o Izvještaju o poslovanju za period I-IX 2019. godine;
- Mišljenje o Izvještaju o poslovanju za 2019. godinu;
- Mišljenje o Izvještaju o poslovanju za period I-III 2020. godine;
- Mišljenje o Izvještaju internog revizora za I kvartal 2020. godine;
- Mišljenje o Izvještaju o poslovanju za period za period I-VI 2020. god;
- Mišljenje o Izvještaju internog revizora za II kvartal 2020. godine;
- Mišljenje o Izvještaju internog revizora za III kvartal 2020. godine;
- Mišljenje o Izvještaju o poslovanju za period I-IX 2020. godine;
- Mišljenje o Izvještaju internog revizora za 2020. godinu;

Sva dostavljena mišljenja imaju istovjetnu sadržinu tj. konstatuje se da dostavljeni materijal urađen u skladu sa propisima i da se daje pozitivno mišljenje na predmetni materijal. U odnosu na prethodno, razlikuju se 3 (tri) mišljenja³⁸ predsjednika Revizorskog odbora upućena Odboru direktora, a predmeti mišljenja su sljedeći:

- davanja mišljenja na zahtjev predsjednika Odbora direktora, povodom Aneksa XIV Kolektivnog ugovora, gdje je donesen zaključak da je prijedlog aneksa potrebno usaglasiti sa određenim članom Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i prijedlog dostaviti nadležnom ministarstvu radi davanja saglasnosti na isti.
- davanja mišljenja na zahtjev predsjednika Odbora direktora, povodom dopisa Ministarstva finansija³⁹ donesena 4 (četiri) zaključka;
- davanja mišljenja na zahtjev predsjednika Odbora direktora povodom prijedloga za imenovanje članova menadžmenta⁴⁰ gdje su donesena dva zaključka.

Na osnovu uvida u dokumentaciju koja je dostavljena DRI, može se zaključiti da Revizorski odbor nije obavljao nadležnosti propisane članom 31 Zakona o reviziji, odnosno:

- nije pratio postupak finansijskog izvještavanja;
- nije pratio zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza;
- nije pratio nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koji obavljaju reviziju, kao i ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 ovog zakona;
- nije davao preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora;
- nije razmatrao planove interne revizije (godišnje i strateške) iako su isti doneseni.
- Aktivnosti koje je sprovodio Revizorski odbor u cilju ostvarivanja svojih nadležnosti, u najvećem dijelu, su formalne prirode i ne sadrže bilo kakve analize ili preporuke.

³⁸ mišljenje br. 5184 od 07. 09. 2020. g; mišljenje br. 5185 od 07. 09. 2020. g i mišljenje br. 8508 od 29. 12. 2020. g

³⁹ br. 13-13014/2 od 24. 08. 2020. godine

⁴⁰ br. 8508 od 29. 12. 2020. godine

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: MONTECARGO AD PODGORICA	
Ocjena ekasnosti rada revzorskog odbora: NIJE EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	ne
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	ne
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	ne
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1 Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	ne
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	ne
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	ne
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	ne
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.8. AD Marina - Bar

AD Marina Bar je Društvo fizičkih i pravnih lica, osnovano u cilju obavljanja djelatnosti - prihvat jahti i plovila i pružanje marinskih i servisnih usluga.

U Statutu Društva⁴¹ su inkorporirane odredbe Zakona o reviziji u dijelu koji se odnosi na revizorski odbor. U skladu sa odredbama Statuta, imenovanje i razrješenje revizorskog odbora je u nadležnosti odbora direktora. Najmanje jedan član revizorskog odbora mora imati stručno znanje i licencu iz oblasti revizije i ne smije biti zaposleni, akcionar ili član upravljanja u Društvu.

Članovi Revizorskog odbora između sebe biraju predsjednika. Članovi Revizorskog odbora imenuju se na period od jedne godine, s tim da nakon isteka mandata, mogu biti ponovo birani. Rad u Revizorskom odboru nije profesionalan. Za rad u Revizorskom odboru naknade se utvrđuju Odlukom Odbora direktora.

Na osnovu dostavljene dokumentacije, prvi Revizorski odbor, na period od jedne godine, formiran je odlukom odbora direktora br. OD/154-4a od 11.06.2019. godine. Revizorski odbor u drugom sastavu imenovan je odlukom br. OD/163-7 od 28.05.2020. godine. Na ovaj sastav revizorskog odbora, a u skladu sa zaključkom Vlade Crne Gore br. 07/25 od 05.03.2020. godine, Ministarstvo finansija je dalo svoju saglasnost⁴².

Nije dostavljena odluka odbora direktora kojom je određena visina naknade za Revizorski odbor. Na osnovu obavještenja iz Društva, visina naknade za rad u prvom sastavu Revizorskog odbora iznosila je za predsjednika 473,10€, a za članove 349,25€ (nije precizirano da li je bruto ili neto iznos), a za drugi sastav Revizorskog odbora visina naknade iznosila je za predsjednika 150,00€, a članove 100,00€.

Kao akt kojim je regulisan rad Revizorskog odbora, dostavljen je Poslovnik o radu Revizorskog odbora od 06.11.2020. godine. [Akt kojim je regulisan rad Revizorskog odbora u prethodnom periodu nije dostavljen.](#)

Prvi sastav Revizorskog odbora (formiran 11. 06. 2019. godine) održao je svoju prvu, konstitutivnu sjednicu u julu 2019. godine, na kojoj je izabran predsjednik Revizorskog odbora. Druga, a ujedno i posljednja za ovaj sastav članstva revizorskog odbora, održana je 19.11.2019. godine, na kome je na dnevnom redu bilo davanje mišljenja na Izveštaj o upravljanju za period januar - septembar 2019. godine, kom prilikom date su određene preporuke.

Drugi sastav revizorskog odbora (formiran 28.05.2020. godine) održao je svoju prvu, konstitutivnu sjednicu 14.09.2020. godine, na kojoj je donesena odluka o izboru predsjednika revizorskog odbora. Na osnovu dostavljene dokumentacije, Revizorski odbor u ovom sastavu, je održao još tri sjednice⁴³. Na dnevnom redu ovih sjednica, pored usvajanja zapisnika sa prethodnih sjednica, bili su: usvajanje prijedloga Poslovnika o radu revizorskog odbora, donošenje godišnjeg Plana rada revizorskog odbora (ovaj Plan nije dostavljen na uvid DRI), upoznavanje sa devetomjesečnim rezultatima poslovanja Društva i normativnim aktima koja se odnose na finansijsko poslovanje.

⁴¹ Statut od 29. 06. 2018. godine

⁴²br. 01-13-9499/1 od 18. 08. 2020. godine

⁴³ Sjednice – 06. 11. 2020. godine; 14.12.2020. godine; 02.02.2021. godine

Zaključeno je da se Revizorskom odboru dostavi na upoznavanje ponuda revizorske kuće koja je usvojena na Skupštini akcionara i dostavi prijedlog ugovorao reviziji, kao i da služba računovodstva organizuje sastanak sa revizorima u cilju pripreme za popis imovine kao i da se analiziraju sva pitanja vezana za imovinu i njenu evidenciju kao i problematika oko aktuelnih sudskih sporova. Takođe, tema sastanaka bila je razmatranje informacije o obavljenom godišnjem popisu i pripremi za izradu finansijskih iskaza za 2020. godinu, priprema poziva za izbor revizora za 2021. godinu, upoznavanje revizorskog odbora sa donošenjem niza novih akta (Statuta Društva i novog Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama).

Na zahtjev DRI Društvo nije dostavilo traženu dokumentaciju koja je bila potrebna u procesu vršenja revizije, već se nalaz zasniva isključivo na dokumentaciji koja je zatražena i dostavljena u fazi planiranja revizije.

- Aktivnosti Revizorskog odbora zasnivali su se na upoznavanju sa materijalima neophodnim za početak djelovanja, ali nije otpočeto sa konkretnim preduzimanjem aktivnosti u skladu sa nadležnostima definisanim Zakonom.

Na osnovu dokumentacije koja je dostavljena DRI može se zaključiti da Revizorski odbor AD Marina Bar nije obavljao veći dio nadležnosti propisane članom 31 Zakona o reviziji, odnosno:

- nije pratio postupak finansijskog izvještavanja;
- nije pratio zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza;
- nije pratio nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koji obavljaju reviziju, kao i ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 ovog zakona;
- nije davao preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora;
- nije razmatrao planove interne revizije (godišnje i strateške)⁴⁴

Aktivnosti koje je obavljao Revizorski odbor bile su formalne prirode i ne sadrže bile kakve analize ili preporuke.

⁴⁴ Zbog nedostavljanja dokumentacije nemamo informaciju da li su planovi doneseni i da li je uopšte formirana interna revizija.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: AD MARINA - Bar	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog: NIJE EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	ne
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1. Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	ne
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	ne
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	ne
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	ne
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.9. LUKA BAR AD - Bar

Luka Bar je akcionarsko društvo čija je osnovna djelatnost pretovar i skladištenje robe. U skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu, Društvo je razvrstano u veliko pravno lice. Luka Bar je restrukturirana po Programu restrukturiranja Vlade Crne Gore. Skupština akcionara je dana 04.09.2009. donijela Odluku o restrukturiranju putem odvajanja uz osnivanje novog akcionarskog društva „Kontejnerski terminal i generalni tereti“. Nakon sprovedenog procesa restrukturiranja, Država je ostala većinski vlasnik sa 54,05% učešća u vlasništvu.

Stupanjem na snagu Zakona o reviziji u 2017. godini, Društvo je uskladilo Statut⁴⁵ Društva sa odredbama navedenog Zakona. Statutom je tako definisano da imenovanje i razrješenje revizorskog odbora je u nadležnosti Odbora direktora. Revizorski odbor ima tri člana, a najmanje jedan član Revizorskog odbora mora imati stručno znanje i licencu iz oblasti revizije i ne smije biti zaposleni, akcionar ili član upravljanja u Društvu. Članovi revizorskog odbora između sebe biraju predsjednika. Rad u Revizorskom odboru nije profesionalan. Za rad u revizorskom odboru naknade se utvrđuju Odlukom Odbora direktora. Pored nadležnosti propisanih Zakonom, Statutom Društva je predviđeno da Revizorski odbor :

- Daje mišljenja vezana za identifikaciju ključnih poslovnih rizika po zahtjevu Odbora direktora;
- Daje mišljenja na odluke Odbora direktora.

Odredbe Statuta koje se odnose na revizorski odbor su ostale neizmijenjene kroz sve njegove izmjene i dopune, kao i u trenutno važećem Statutu⁴⁶.

U periodu obuhvaćenom revizijom u ovom Društvu, Odbor direktora je 2 (dva) puta donosio odluke⁴⁷ kojima je imenovao Revizorski odbor.

Prvom odlukom je, pored personalnog sastava, određena i mjesečna naknada za rad u Revizorskom odboru i to za predsjednika 400,00€, a članovima 300,00€. Revizorski odbor je imenovan na period od 2 (dvije) godine. Odlukom⁴⁸ Odbora direktora određeno je da će već imenovani članovi Revizorskog odbora vršiti dužnost do donošenja nove odluke (zbog postupanja po zaključku Vlade Crne Gore iz 2020. godine) u cilju obezbjeđenja kontinuiteta poslovanja. Nakon pribavljanja prijedloga resornog ministarstva (Ministarstva saobraćaja i pomorstva) o članu revizorskog odbora koji je ujedno i predstavnik većinskog vlasnika odnosno Države, imenovan je novi sastav revizorskog odbora⁴⁹, na koje je Ministarstvo finansija dalo svoju saglasnost.

Revizorski odbor je imenovan na period od 1 (jedne) godine.

⁴⁵ Statut od 06.10.2017. godine

⁴⁶ Statut od 07.04.2021. godine

⁴⁷ Odluka od 17.10.2017. godine; Odluka od 16.07.2020. godine

⁴⁸ Br. OD/202-30 od 06.12.2019. godine

⁴⁹ Odluka br. OD/206-7 od 16.07.2020. godine

Organizacija i način rada Revizorskog odbora regulisan je Poslovnikom o radu⁵⁰. Poslovnikom o radu je između ostalog definisano da se o toku sjednice sačinjava zapisnik.

Za period obuhvaćen revizijom (januar 2018. – januar 2021. godine) Društvo je dostavilo samo 4 (četiri) zapisnika sa sjednica Revizorskog odbora od kojih su 3 (tri)⁵¹ sačinjena u 2019. godine, a 1 (jedan)⁵² u 2020. godini. Revizorski odbor u 2019. godini nije radio u punom sastavu zbog podnošenja ostavke jednog člana revizorskog odbora.

Na sjednicama revizorskog odbora u **2019. godini** razmatrana su sledeći materijali: Preliminarni Izveštaj o radu i rezultatima poslovanja Luke Bar za 2018. godinu, Biznis plan za 2019. godinu, Izveštaj o popisu za 2018. godinu, Nacrt Izveštaja o procjeni za 2018. godinu i razmatranja dodatnog materijala uz ovaj Izveštaj. Revizorski odbor je sačinio i Izveštaj o radu za 2019. godinu koji je dostavljen Odboru direktora.

U **2020. godini** dnevni red sjednice odnosio se na razmatranje Izveštaja o poslovanju za devet mjeseci 2020. godine.

Na zahtjev Odbora direktora i stručne službe Društva Revizorski odbor je dao sledeća mišljenja:

Mišljenja revizorskog odbora u 2018. godini:

- Mišljenje revizorskog odbora na „Prijedlog za pretvaranje potraživanja u povećanje novčanog udjela Luke Bar AD u „Hotel Sidro“ (29.01.2018. godine);
- Mišljenje po pitanju aktivnosti iz Akcionog plana- Dokumenta koja moraju biti donesena saglasno Zakonu o računovodstvu (19.03.2018. godine) koji se odnose na finansijsko izvještavanje i rokova u skladu sa zakonskom regulativom i
- Mišljenje revizorskog odbora na Korigovani finansijski iskaz za period I-VI 2018. godine.

Mišljenja revizorskog odbora u 2019. godini:

- Mišljenja na dostavljeni Finansijski izvještaj Društva za 2018. godinu –set finansijskih iskaza sa napomenama, Izveštaj menadžmenta, prijedlog konačnog izvještaja procjene Društva na dan 31. 12. 2018. godine)- (29.03.2019.g.)- zbog ograničenog vremena u davanju mišljenja imali ograničenja i u dostupnosti relevantne dokumentacije-data saglasnost);
- Mišljenje na Konsolidovane finansijske izvještaje za 2018. godinu i Konsolidovani Izveštaj menadžmenta za 2018. godinu (06.05.2019.g.). Revizorski odbor se upoznao sa sadržinom i dao saglasnost;
- Mišljenje na upućeni zahtjev Sektora finansijsko računovodstvenih poslova po pitanju izmjene amortizacije (08.07.2019.g.). Revizorski

⁵⁰ Poslovnik o radu br. 548 od 30.01.2018. godine

⁵¹ Zapisnici od 24. 01. 2019. godine ; 22. 03. 2019. godine i 25. 03. 2019. godine

⁵² Zapisnik od 28. 10. 2020. godine

odbor je dao mišljenje da se uvaži inicijativa Sektora osim za dva sredstva;

- Mišljenje revizorskog odbora vezano za razmatranje prispjelih ponuda za izbor revizora finansijskih i konsolidovanih finansijskih izvještaja za 2019. godinu po javnom pozivu (24. 04. 2019. godine). Revizorski odbor je izvršio bodovanje koje se razlikovalo od bodovanja naležne Komisije;
- Mišljenje revizorskog odbora vezano za pitanje izmjene i dopune Izvještaja o procjeni imovine, obaveza i kapitala (26.06.2019. godine);
- Mišljenje na Izvještaj o poslovanju Društva za šest mjeseci 2019.g. Date sugestije su više formalne primjedbe nego suštinske (26.07.2019.g.);
- Mišljenje na Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama (03.09.2019. godine). Konstatovano da je postignuta usklađenost sa sugestijama Revizorskog odbora, jer su sa sektorom finansijsko-računovodstvene službe već održana dva sastanka po istom pitanju i
- Mišljenje na Finansijski izvještaj za Luku Bar za period januar-septembar 2019. godin (29.10.2019. godine);

Mišljenja revizorskog odbora u 2020. godini:

- Mišljenje na Izvještaj o poslovanju za devet mjeseci 2020. godine. Dat prijedlog Revizorskog odbora Odboru direktora da se isti usvoji;
- Mišljenje na dostavljeni materijal koji se odnosi na poslovanje Luke Bar – set Finansijskih iskaza za 2019. godinu sa napomenama, Izvještaj nezavisnog revizora na finansijske izvještaje za 2019. godinu, Konsolidovani izvještaji za 2019. godinu, Izjava o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja na konsolidovanom nivou, Izvještaj o poslovanju Društva za 2019. godinu sa konsolidovanim izveštajem menadžmenta za 2019. godinu, Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje (06. 04. 2020. godine). Data saglasnost sa sadržinom.
- Mišljenje revizorskog odbora vezano za Prijedlog za popunjavanje radnog mjesta interni revizor (17.11. 2020. godina);

Mišljenja revizorskog odbora u 2021. godini:

- Mišljenje na dostavljeni Izvještaj o popisu imovine i obaveza (15.02.2021. godine). Data saglasnost Revizorskog odbora na dostavljeni Izvještaj.

Na osnovu dostavljene dokumentacije utvrđeno je da je Revizorski odbor Luke Bar, suprotno odredbi Statuta Društva⁵³ radio u nepotpunom sastavu tokom 2019. godine i prvih 7 (sedam) mjeseci 2020. godne zbog podnošenja ostavke jednog člana.

Revizorski odbor nije sačinjavao Planove rada, a Izvještaj o radu sačinjen je za 2019. godinu.

⁵³ Član 55a Statuta „Revizorski odbor ima tri člana“

Na osnovu dostavljene dokumentacije, odnosno broju dostavljenih zapisnika sa sjednica (samo 4 zapisnika), rad Revizorskog odbora karakteriše potpuno odsustvo aktivnosti u 2018. godini (bez održanih sjednica, odnosno, bez dostavljenih zapisnika sa sjednice revizorskog odbora, dostavljena su samo tri mišljenja). U 2019. godini Revizorski odbor je održao tri sjednice.

Aktivnosti Revizorskog odbora bazirale su se isključivo na davanju mišljenja, koja bi uslijedila nakon inicijative (zahtjeva) Odbora direktora ili određene službe društva, za davanje mišljenja.

Na osnovu dokumentacije koja je dostavljena DRI, može se zaključiti da Revizorski odbor Luke Bar nije obavljao sljedeće nadležnosti propisane članom 31 Zakona o reviziji:

- nije pratio nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koji obavljaju reviziju;
- nije pratio ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 ovog zakona;
- nije davao preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora (osim u 2019. godini Mišljenje revizorskog odbora vezano za razmatranje prispjelih ponuda za izbor revizora finansijskih i konsolidovanih finansijskih izvještaja za 2019. godinu po javnom pozivu (24. 04. 2019. godine). Revizorski odbor je izvršio bodovanje koje se razlikovalo od bodovanja Komisije;
- Nije razmatrao planove i izvještaje interne revizije (interna revizija oformljena u društvu krajem 2020. godine.)

Revizorski odbor nije razmatrao planove i izvještaje interne revizije (Luka Bar je po Zakonu o računovodstvu svrstana u veliko pravno lice i kao takvo treba da ima internog revizora, u skladu sa čl. čl. 33 Zakona o reviziji) jer je interna revizija je oformljena tek krajem 2020. godine, tako da planovi (strateški i godišnji), kao ni izvještaji interne revizije nisu postojali u periodu obuhvaćenom revizijom. Revizorski odbor nije ukazivao menadžmentu na ovaj nedostatak.

Prijedlozi planova su, po informaciji interne revizorke Društva, doneseni u 2021. godini i poslani na razmatranje predsjednici Revizorskog odbora.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: LUKA BAR AD - Bar	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: DJELIMIČNO EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	da
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	da
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1. Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	da
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	da
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	da
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	ne
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	ne
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	ne
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.10. Željeznička infrastruktura Crne Gore AD - Podgorica

Pravno lice Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica, osnovano je 2008. godine sa sjedištem u Podgorici. Društvo je nastalo restrukturiranjem Željeznice Crne Gore – Infrastruktura DOO Podgorica, shodno Odluci donijetoj na Vanrednoj Skupštini akcionara Željeznice Crne Gore AD Podgorica. Većinski vlasnik Društva je Država Crna Gora sa udjelom u vlasništvu od 72,44%.

Statutom⁵⁴ Društva je određeno da odbor direktora imenuje revizorski odbor. U periodu obuhvaćenom revizijom (januar 2018.- januar 2021. godine) donesene su 2 (dvije) Odluke kojima se formira Revizorski odbor. Prva odluka, kojom je formiran Revizorski odbor Društva, donesena je 28.01.2013. godine, u skladu sa odredbom Zakona o računovodstvu i reviziji. Posebnom odlukom Odbora direktora određena je naknada za rad i to predsjedniku 150,00€, a članovima 100,00€. Odlukama nije predviđena dužina mandata Revizorskog odbora. Ovaj sastav Revizorskog odbora razriješen je odlukom Odbora direktora 19.10.2020. godine, shodno Zaključku Vlade Crne Gore od marta 2020. godine. Istovremeno, novom odlukom⁵⁵ imenuje se novi Revizorski odbor nakon pribavljene saglasnosti Ministarstva finansija. Visina naknada za rad se nije mijenjala.

- Revizorski odbor nije donio akt kojim se uređuje način njihovog rada. Takođe, Planovi i Izvještaji o radu Revizorskog odbora nisu izrađivani.
- Zapisnici sa sjednica Revizorskog odbora nisu dostavljeni na uvid DRI, jer kako je pojašnjeno iz Društva, „zapisnici nisu dostavljani od strane revizorskog odbora, ako su i izrađivani“.

Dostavljeni su sljedeća mišljenja (**mišljenja nisu zavedena i potpisana**):

- Mišljenje⁵⁶ na Izvještaj o popisu u Društvu za 2017. godinu- 26. 02. 2018. godine.
- Mišljenje na Informaciju o poslovanju ŽICG za period od I-IV/2018. godine 17. 08. 2018. godine. Revizorski odbor je ukazao na uočene propuste.
- Mišljenje na Finansijski izvještaj ŽICG za period od I-IX/2018. godine- samo data saglasnost- 20. 11. 2018. godine;
- Mišljenje na Finansijski izvještaj o poslovanju ŽICG AD Podgorica za 2018. godinu i Izvještaj menadžmenta ŽICG za 2018. godinu- 21. 03. 2019. godine. Revizorski odbor je posebno skrenuo pažnju na nepostojanje službe interne revizije u Društvu!
- Mišljenje na Izvještaj o poslovanju za period I-III 2019. godine – 20. 05. 2019. godine;
- Mišljenje na Izvještaj o upravljanju za I-VI 2019. godine- 23. 08. 2019. godine

⁵⁴ Statut od oktobra 2018. godine i novembra 2020. godine.

⁵⁵ Odluka br. 13923/4 od 19. 10. 2020. godine

⁵⁶ Samo ovo mišljenje je potpisano, ali ne sadrži zavodni broj.

- Mišljenje na Izvještaj o upravljanju za I-IX 2019. godine – 17. 11. 2019. godine;
 - Mišljenje na Izvještaj o redovnom godišnjem popisu imovine i obaveza Društva za 2019. godinu- 28. 02. 2020. godine;
 - Mišljenje na Izvještaj o upravljanju za I-VI 2020. godine- 07. 09. 2020. godine
 - Mišljenje na Izvještaj o upravljanju za I-IX 2020. godine- 27. 11. 2020. godine;
 - Mišljenje na Izvještaj o upravljanju ŽICG za I kvartal 2021. godine- 26. 05. 2021. godine;
- **Revizorski odbor u periodu obuhvaćenom revizijom (januar 2018. - januar 2021. godine), nije obavljao nadležnosti predviđene članom 31 Zakona o reviziji.**

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA CRNE GORE AD - Podgorica	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: NIJE EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	ne
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	ne
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	ne
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1 Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	ne
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne

3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	ne
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	ne
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	ne
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.11. Budvanska rivijera AD - Budva

Akcionarsko društvo "Budvanska rivijera" osnovano je Osnivačkim aktom 25.12.1997. godine. Pretežna djelatnost Društva su usluge smještaja i ishrane. U skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu, Društvo je razvrstano u veliko pravno lice.

Statutom⁵⁷ Društva je precizirano da imenovanje revizorskog odbora u nadležnosti Odbora direktora. Statutom je takođe određeno da se revizorski odbor imenuje na period od jedne godine, sa pravom ponovnog imenovanja (broj mandata nije ograničen). Revizorski odbor ima 3 (tri) člana od kojih najmanje jedan mora biti iz oblasti računovodstva i revizije. Revizorski odbor podnosi izvještaj Odboru direktora najmanje dva puta godišnje. U periodu januar 2018.- januar 2021. godine Odbor direktora je 3 (tri) puta donosio Odluke o imenivanju revizorskog odbora⁵⁸. Odlukama je pored personalnog sastava određeno da se članovi revizorskog odbora imenuju na period od jedne godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja. Takođe, odlukama je određena i visina naknada za rad, koja se nije mijenjala i to za predsjednika u iznosu od 250,00€, a članovima 200,00€.

Način rada revizorskog odbora Društva bio je regulisan Poslovníkom o radu⁵⁹.

U prvom sastavu (od 06.06.2018. godine do 18.07.2019. godine, Revizorski odbor je održao tri sjednice i na njima razmatrao sledeća dokumenta:

Sjednica 1 (16.02.2018.): Donošenje Plana rada za 2018. godinu;

Sjednica 2 (31.03.2018.): Izvještaj o radu Revizorskog odbora za period 01. 01.-31.03.2018. godine; Usvajanje Pravilnika interne revizije, Usvajanje Pravilnika o upravljanju rizicima, Usvajanje Strateškog plana interne revizije

⁵⁷ Statut 26.06.2015. godine, 26.06.2019. godine

⁵⁸ Odluke od 06.06.2018. godine; 18.07.2019. godine; 14.09.2020. godine

⁵⁹ Poslovník o radu od 26.02.2016. godine

za period 2018. – 2020. godine, Davanje preporuke Skupštini akcionara za imenovanje revizora za 2018. godinu. [Sva akta su usvojena bez diskusije.](#)

Sjednica 3 (01.06.2018. godine): Izvještaj o radu Revizorskog odbora za period 01. 01. - 30. 06. 2018. godine.

U drugom sastavu (18.07.2019. godine do 14.09.2020. godine), revizorski odbor je održao **10 (deset) sjednica** i na njima razmatrao sledeća dokumenta:

Sjednica 1 (01.11.2018): Usvajanje Izvještaja o radu Revizorskog odbora za period 01.01.-30.06.2018. godine. Pod tačkom „razno“ definisane su smjernice rada internog revizora za III kvartal 2018. godine shodno usvojenom planu rada za 2018. godinu i to: Analiza internih akata Društva sa namjerom unaprjeđenja istih, Analiza finansijskih izvještaja na dan 30.09.2018. godine, Mišljenje na usvojenu procjenu vrijednosti Društva. U zapisniku sem navođenja dnevnog reda i usvajanja dokumenata nije navedena nije navedeno da je bilo diskusije. Sjednici je prisustvovao interni revizor.

Sjednica 2 (18.03.2019.) Sjednici prisustvovao i interni revizor. Razmatranje izvještaja o radu Rvizorskog odbora za period 01.07. - 30.09.2018. godine, Davanje mišljenja na izbor eksternog revizora za 2018. godinu, Definisane smjernice rada internog revizora za IV kvartal i to: analiza rada interne kontrole Društva za 2018. godnu, Upoznavanje i analiza finansijskih izvještaja na dan 31.12.2018. godinu, Kontrola i mišljenje na rad Sektora nabavake i prodaje u 2018. godini.

Sjednica 3 (17.04.2019.): Sjednici je prisustvovao i interni revizor. Razmatranje Izvještaja o radu revizorskog odbora za period 01.01-31.12. 2018. godine.

Sjednica 4 (02.07.2019.): Davanje mišljenja na izbor eksternog revizora za 2019. godinu, Kadrovske promjene u službi interne revizije.

Sjednica 5 (31.12.2019.): Izvještaj o radu internog revizora za I kvartal 2019. godine, Izvještaj o radu internog revizora za II kvartal 2019. godine i prijedlozi za III kvartal, Aktuelne promjene u strukturi Društva.

Sjednica 6 (31.12.2019.): Izvještaj o radu internog revizora i revizorskog odbora za period 01.04. -30.09.2019. godine, Aktuelne promjene u službi interne revizije.

Sjednica 7 (04.03.2020.): Izvještaj o radu internog revizora i Revizorskog odbora za 2019. godinu, Plan rada internog revizora za 2020. godinu.

Sjednica 8 (10.03.2020. godine): Mišljenje i preporuka Revizorskog odbora na Izvještaj o poslovanju za 2019. godinu.

Sjednica 9 (13.04.2020. godine): Davanje mišljenja na izbor eksternog revizora za 2020. godinu.

Sjednica 10 (07.08.2020. godine): Izvještaj o radu internog revizora i Revizorskog odbora za period 01.01. – 30.06.2020. godinu.

U trećem sastavu (imenovan 14.09.2020. godine), revizorski odbor je održao **2 (dvije) sjednice** i na njima razmatrao sledeća dokumenta:

Sjednica 1 (31.12.2020. godine): Izvještaj o radu internog revizora i Revizorskog odbora za period 01.01. – 30.09.2020. godinu, Smjernice internom revizoru za IV kvartal 2020. godine.

Sjednica 2 (26.05.2021. godine): Razmatranje Izvještaja o radu internog revizora za 2020. godinu, Razmatranje i analiza poslovanja i Izvještaj menadžmenta za 2020. godinu, Uvid u Izvještaj nezavisnog revizora na finansijske izvještaje Društva za 2020. godinu.

Sjednica 3 (15.06.2021. godine): Prezentacija izvještaja eksternog revizora na finansijske izvještaje Društva za 2020. godinu, Razmatranje ponuda i davanje mišljenja na imenovanje eksternog revizora za 2021. godine i Razmatranje i usavajanje Plana rada internog revizora za 2021. godinu.

Uvidom u dokumentaciju o [radu Revizorskog odbora Društva u 2021. godini](#) zaključuje se da [su ostvarena poboljšanja](#) u njegovom radu u navedenom periodu u dijelu:

- praćenja postupka finansijskog izvještavanja,
- praćenja zakonom propisane revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza,
- praćenja nezavisnosti angažovanih ovlašćenih revizora (društava za reviziju koji obavljaju reviziju) i praćenju ugovora o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji (prilikom izbora eksternog revizora Društva za 2021. godinu).

Na zahtjev DRI za dostavu datih mišljenja, prereporuka i zaključaka revizorskog odbora za period januar 2018- januar 2021. godine, dostavljene su samo preporuke revizorskog odbora upućene Skupštini akcionara za izbor eksternog revizora za traženi period.

Zaključci revizorskog odbora sastavni su dio zapisnika sa sjednica revizorskog odbora, a tiču se usvajanja dokumenata koji su na dnevnom redu sjednice.

Revizorski odbor, [u periodu obuhvaćenom revizijom januar 2018- januar 2021. godine](#), nije obavljao sledeće nadležnosti propisane članom 31 Zakona o reviziji, odnosno nije :

- [pratio postupak finansijskog izvještavanja;](#)
- [pratio zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza. Revizorski odbor nije sarađivao sa izabranim revizorom suprotno članu 5 Poslovnika o radu Revizorskog odbora⁶⁰.](#)
- [pratio nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju koji obavljaju reviziju;](#)
- [pratio ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji.](#)

U dijelu koji se tiče dostavljenih planova i izvještaja rada Revizorskog odbora može se zaključiti da se isti isključivo baziraju na planovima i izvještajima internog revizora opisujući plan rada interne revizije kao i aktivnosti koje su preduzete od strane iste.

⁶⁰ Čl. 5 Poslovnika o radu Revizorskog odbora „ U postupku nadgledanja vršenja revizije finansijskih izvještaja Društva, Revizorski odbor sarađuje sa izabranim revizorom. U okviru nadgledanja revizije finansijskih izvještaja Društva, Revizorski odbor ocjenjuje i raspravlja sa revizorom primjerenost računovodstvenih politika“.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: BUDVANSKA RIVIJERA AD - Budva	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: DJELIMIČNO EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	ne
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1. Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	ne
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	da
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	da
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	da
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	da
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	da
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	da
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	da
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.12. Rudnik uglja AD - Pljevlja

Akcionarsko društvo „Rudnik uglja“, Pljevlja osnovano je 1998. godine Odlukom o transformaciji JP „Rudnik uglja“. Osnovna djelatnost Društva je vađenje i briketiranje lignita. Društvo također može obavljati djelatnosti predviđene važećim Statutom (izgradnja stambenih i nestambenih zgrada, puteva, cjevovoda, priprema gradilišta itd). Rudnik uglja AD Pljevlja je do 18.07.2018. godine bio u većinskom privatnom vlasništvu, gdje je država Crna Gora bila vlasnik 31,11% akcija. Nakon sprovedenog postupka preuzimanja dana 18.07.2018. godine ovo privredno društvo transformisano je iz višečlanog u jednočlano akcionarsko društvo sa 100% vlasništvom Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić.

Statutom⁶¹ Društva je propisano da Odbor direktora Društva imenuje i utvrđuje naknadu za rad revizorskom odboru. U revranom periodu u ovom Društvu donesene su dvije Odluke⁶² kojima je formiran je revizorski odbor. Odlukama je, pored personalnog sastava, određena i mjesečna naknada za rad članovima revizorskog odbora u visini jedne prosječne neto zarade ostvarene u Društvu za obračunski mjesec (u dostavljenoj dokumentaciji nema podataka o kom iznosu se radi). Odluka je, u dijelu definisanja visine naknade za rad, izmijenjena 25.12.2019. godine pa je naknada za predsjedniku revizorskog odbora iznosila 600,00€, a članovima 400,00€. Prvom odlukom iz 2018. godine određeno je da mandat članova revizorskog odbora prestaje istekom ili prestankom mandata Odboru direktora koji je imenovao revizorski odbor. U Odluci iz 2020. godine nije definisana dužina mandata.

Rad revizorskog odbora uređen je Poslovnikom o radu⁶³.

- Planovi rada i Izvještaji o radu Revizorskog odbora nijesu dostavljeni jer, prema informaciji iz Društva, sadašnje rukovodstvo nije pronašlo akte koji sadrže godišnje planove i izvještaje za period 2018 - 2021. godina.

Na osnovu dostavljenih zapisnika sa održanih sjednica Revizorskog odbora konstatuje se da su na istim razmatrana sledeća dokumenta:

Sjednica⁶⁴ 1 (09.02.2018. godine):

- Razmatranje i analiza Strateškog plana interne revizije za period 2018 – 2020. godine. Povodom ove tačke dnevnog reda data je preporuka odboru direktora da prije odobrenja Strateškog plana donese Akt o procjeni rizika.
- Razmatranje i analiza godišnjeg Plana rada Interne revizije za 2018. godinu. Revizorski Odbor Rudnika uglja AD Pljevlja predložio je Odboru direktora da zbog efektivnog i kontinuiranog rada Internog revizora Društva, a do donošenja akta o procjeni rizika, odobri privremeni Godišnji plan rada Interne revizije za 2018.

⁶¹ Statut od jula 2019. godine i februara 2020. godine

⁶² Odluke od 17. 11. 2018. godine i 24. 09. 2020. godine

⁶³ Poslovnik o radu od decembra 2018. godine

⁶⁴ Sjednica koja je održana u februaru 2018. godine odnose se na rad revizorskog odbora za koji nije dostavljena odluka o formiranju revizorskog odbora

- Uvid u akta Internog revizora – preporučeno je Odboru direktora Rudnika uglja AD Pljevlja da, u skladu sa svojim Statutarnim ovlaštenjima, donese Pravilnik o načinu i postupku rada Interne revizije. Usvojena Povelja Interne revizije Rudnika uglja AD Pljevlja.

Sjednica 2⁶⁵ (28.07.2018. godine)

- Razmatranje Izvještaja revizora o izvršenoj reviziji Finansijskih iskaza Rudnika uglja AD Pljevlja za 2017.godinu- prijedlog Odboru direktora da isti usvoji;
- Preporuka Skupštini akcionara Društva o izboru eksternog revizora za 2018. godinu. Revizorski odbor je dao prijedlog.

Revizorski odbor imenovan odlukom Odbora direktora od 17.11.2018. godine, za vrijeme svog mandata održao je **7 (sedam) sjednica** i na njima razmatrao sledeća dokumenta:

Sjednica 1 (28.11.2018. godine) **konstitutivna sjednica:**

- konstituisanje revizorskog odbora
- izbor predsjednika
- Upoznavanje sa radom internog revizora- predstavljena realizacija plana

Sjednica 2 (20.12.2018. godine):

- Razmatranje Strateškog plana Interne revizije za period 2019 – 2021. godina- usvojen uz manje korekcije;
- Razmatranje Godišnjeg plana rada Interne revizije za 2019. godinu- odobren godišnji plan;
- Razmatranje Izvještaja Internog revizora o realizaciji Plana za 2018. godinu- data saglasnost;
- Donošenje Poslovnika o radu Revizorskog odbora- donesen Poslovnik o radu.

Sjednica 3 (30.05.2019. godine): Razmatranje Izvještaja revizorske kuće BDO o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza Rudnika uglja za 2018. godinu- prijedlog Odboru direktora da utvrdi prijedlog Odluke o usvajanju.

Sjednica 4 (25.06.2019. godine): Razmatranje Izvještaja internog revizora (redovna i vanredna revizija)- nakon razmatranja i diskusije usvojen Izvještaj i upućen Odboru direktora; Razmatranje Plana realizacije preporuka Interne revizije - razmatran prijedlog za produžetak roka za realizaciju, prihvaćen plan realizacije.

Sjednica 5 (09.09.2019. godine), elektronska sjednica: Razmatranje Izvještaja internog revizora, Izvještaj usvojen.

Sjednica 6 (30.01.2020. godine): Razmatranje Izvještaja o radu internog revizora za 2019. godinu- usvojen Izvještaj; Analiza izvještaja interne revizije sektor za razvoj i investicije- data saglasnost; Analiza Izvještaja interne revizije- politika društva u dijelu sponzorstva, donacija i pomoći- data saglasnost Revizorskog odbora; Analiza Godišnjeg plana rada interne revizije za 2020. godinu.

⁶⁵ Sjednica koja je održana u julu 2018. godine odnosi se na rad revizorskog odbora za koji nije dostavljena odluka o formiranju.

Sjednica 7 (20.05.2020. godine): Razmatranje izvještaja interne revizije-saglasni sa izvještajem; Upoznavanje sa izvještajem eksternog revizora-upoznati sa izvještajem.

Revizorski odbor imenovan odlukom Odbora direktora od 24.09. 2020. godine, održao je svoju **konstitutivnu sjednicu 29.09.2020.** godine kojom prilikom je pored konstituisanja revizorskog odbora izabrao i predsjednika Revizorskog odbora. Ovaj Revizorski odbor je održao **jednu sjednicu** (06. 10. 2020. godine) kojom prilikom su razmatrana sledeća dokumenta:

- upoznavanje sa aktivnostima Revizorskog odbora i internog revizora tokom 2020. godine
- Analiza Izvještaja interne revizije- Kontrola kvaliteta i zaštita životne sredine- data saglasnost uz napomenu da se za sledeću sjednicu pripremi izvještaj o realizaciji preporuka sa obrazloženjem nerealizovanih.

Odbor direktora Rudnika uglja je **28.05.2021.** godine, nakon pribavljene saglasnosti Ministarstva finansija, donio odluku o imenovanju Revizorskog odbora od tri člana, na period od četiri godine. Visina naknade za rad u revizorskom odboru se nije mijenjala, ostala je mjesečna naknada za rad, predsjedniku 600,00€, a članovima 400,00€.

Na osnovu uvida u dostavljenu dokumentaciju može se zaključiti da Revizorski odbor nije obavljao sledeće nadležnosti propisane članom 31 Zakona o reviziji, odnosno:

- Nije pratio postupak finansijskog izvještavanja;
- Nije pratio zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza;
- Nije pratio nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju koji obavljaju reviziju;
- Nije pratio ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji;

Rad Revizorskog odbora ovog privrednog Društva zasnivao se samo na saglašavanjem sa postojećim stanjem bez prijedloga za poboljšanje, izuzev u dijelu donošenja Registra rizika.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: RUDNIK UGLJA AD - Pljevlja	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: NIJE EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	da
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1. Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	ne
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	da
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	da
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	da
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	da
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	da
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	da
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.13. Crnogorska plovidba AD - Kotor

Osnivač kompanije je Vlada Crne Gore, koja posjeduje većinski vlasnički udio od 99,97%. Ostatak od 0,03% pripada Birou za zapošljavanje. Crnogorska plovidba AD posluje na međunarodnom otvorenom pomorskom tržištu u skladu sa njegovim principima i standardima. Osnivački akt Kompanije, uz osnovnu djelatnost, daje mogućnost rada u domaćoj i međunarodnoj trgovini, agencijskim poslovima, poslovima zastupanja.

Statutom Društva⁶⁶ je propisano da Odbor direktora, između ostalih nadležnosti, imenuje i revizorski odbor. U revizionom periodu Odbor direktora je donio tri odluke o imenovanju Revizorskog odbora⁶⁷. Odlukama je određena dužina mandata i imenovan predsjednik Revizorskog odbora.

Rad revizorskog odbora bio je uređen Poslovníkom o radu⁶⁸

Revizorski odbor je izrađivao Godišnje Planove rada u cilju svog efikasnog funkcionisanja. Planom su utvrđeni zadaci, planirane aktivnosti i dinamika izvršenja. Takođe, izrađivani su i Izvještaji o radu koji su dostavljani Odboru direktora.

Revizorski odbor imenovan odlukom Odbora direktora od **27.09.2017.** godine, u periodu od januara 2018. godine do kraja svog mandata održao je sledeće sjednice i na njima razmatrao sledeća dokumenta:

Sjednica (05. 03. 2018.godine)

- Razmatranje Izvještaja o radu Revizorskog odbora za 2017. godinu
- Razmatranje Plana rada za 2018. godinu
- Razmatranje pitanja robno materijalnih troškova u cilju sprovođenja rezervacije troškova. Razmatran način rada i knjiženja materijalnih troškova. Ukazano na obavezu Društva da uspostavi interne kontrole, a posebno proceduru robno materijalnog knjigovodstva.

Sjednica (28.03.2018.godinu)

- Razmatranje Izvještaja menadžmenta Društva. Revizorski odbor nakon detaljne rasprave donio je zaključak da je saglasan sa Nacrtom Izvještaja, kao i sa Izvještajem o upravljanju rizicima, Registrom rizika i Strategijom upravljanja rizicima.

Sjednica (24.05.2018. godinu)

- Razmatranje postojeće procedure evidentiranja robno materijalnog knjiženja. Razmatrana problematika vezana za evidentiranje robno-materijalnog knjiženja i metodologija, evidentiranja zaliha i troškova nabavne cijene robe.
- Utvrđivanje preporuke o izboru društva za reviziju za 2018. godinu. Data preporuka nakon razmatranja prispjelih ponuda.

Sjednica (10.10. 2018.godinu)

- Pregled aktivnosti Revizorskog odbora tokom izrade Izvještaja o procjeni vrijednosti opreme i testa obezvrjeđenja.
- Analiza internih procedura i razmatranje njihovog unaprjeđenja kod evidentiranja robno-materijalnog knjigovodstva

⁶⁶ Statut Društva donesen 22. 09. 2017. godine

⁶⁷ Odluke od 27. 09. 2017. godine, 20. 09. 2019. godine, 25. 08. 2020. godine.

⁶⁸ Poslovník o radu od 06. 10. 2017. godine i 22. 01. 2021. godine

- Utvrđivanje preporuka za unaprjeđenje eksterne knjigovodstvene podrške u dijelu usaglašavanja obaveza i potraživanja
- Razmatranje obaveza po osnovu Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (raspravljano o načinu uspostavljanja unutrašnje revizije u Društvu).

Revizorski odbor je detaljno raspravljao o svakoj tački dnevnog reda.

Sjednica (05.12.2018.godina)

- Razmatranje i usvajanje preporuka sa ciljem sprovođenja do 31.12.2018.

Sjednica (20.12.2018. godina)

- Razmatranje prijedloga odluke, uputstva i plana rada o sprovođenju godišnjeg popisa
- Razmatranje Nacrta Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama

Sjednica (16.04.2019. godine)

- Razmatranje Izvještaja o radu Revizorskog odbora za 2018. godinu
- Razmatranje Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama. Date primjedbe i sugestije za dopunu. Konstatovano da su usvojene primjedbe i sugestije koje su ranije date od strane Revizorskog odbora.

Sjednica (27.05.2019. godina)

- Razmatranje Izvještaja o radu Revizorskog odbora za 2018. godinu
- Utvrđivanje preporuke o izboru ovlašćenog revizora za 2019. godinu. Data preporuka nakon razmatranja prispjelih ponuda.

Sjednica (08.07.2019. godine)

- Razmatranje Plana rada Revizorskog odbora za 2019. godinu.

Sjednica (04. 09. 2019. godine)

- Razmatranje kvartalnog finansijskog izvještaja
- Razmatranje modela uspostavljanja interne kontrole
- Razmatranje obračuna amortizacije u okviru Izvještaja o izvršenoj procjeni vrijednosti

Revizorski odbor imenovan odlukom Odbora direktora od **20.09.2019.** godine, održao je svoju konstitutivnu sjednicu 17.10.2019. godine kojom prilikom je pored konstituisanja Revizorskog odbora izabrao i predsjednika Revizorskog odbora. Na sjednicama ovog Revizorskog odbora su razmatrana sledeća dokumenta:

Sjednica (17.10.2019. godina)

- Konstituisanje Revizorskog odbora Društva

Sjednica (20.11.2019. godina)

- Razmatranje kvartalnog finansijskog izvještaja. Finansijski izvještaji detaljno razmatrani.
- Razmatranje Pravilnika o kancelarijskom i arhivskom poslovanju. Donesena odluka o usvajanju.

Revizorski odbor imenovan odlukom Odbora direktora od 25.08.2019. godine, održao je svoju konstitutivnu sjednicu 18.09.2020. godine kojom prilikom je pored konstituisanja Revizorskog odbora izabrao i predsjednika Revizorskog odbora.

Sjednica (18.09.2020. godina)

- Konstituisanje Revizorskog odbora Društva

Sjednica (24.02.2020. godina)

- Razmatranje Elaborata o popisu na 31.12.2019. godine
- Razmatranje Zaključnog lista na 31.12.2019. godine

Sjednica (01.06.2020. godina)

- Utvrđivanje preporuke o izboru ovlaštenog revizora za 2020. godinu

Sjednica (20.11.2020. godina)

- Razmatranje kvartalnog (devetomjesečnog) finansijskog izvještaja.
- Plan rada i aktivnosti Revizorskog odbora zaključno sa 31.12. 2020.godine

Sjednica (22.01.2021. godina)

- Usvajanje Poslovnika o izmjenama i dopunama Poslovnika o radu Revizorskog odbora
- Razmatranje nacрта Elaborata o popisu na 31. 12. 2020. godine.

Sjednica (19.04.2021. godine)

- Razmatranje finansijskih izvještaja za 2020. godinu
- Razmatranje statusa revizije godišnjih finansijskih iskaza za 2020. godine
- Razmatranje ugovora o pružanju konsultantskih usluga iz oblasti finansijskog i računovodstvenog savjetovanja
- Razmatranje obaveze izrade godišnjeg izvještaja o aktivnostima na sprovođenju i unaprjeđenju upravljanja i kontrola za 2020. godinu

Sjednica (28.05.2021. godine)

- Utvrđivanje preporuke za izbor ovlaštenog revizora za vršenje revizije finansijskih iskaza za 2021. godinu.

Na osnovu prethodno može se konstatovati:

- Rad Revizorskog odbora uređen je na odgovarajući način.
- Revizorski odbor je pratio postupak finansijskog izvještavanja na odgovarajući način;
- Aktivnosti koje se odnose na praćenja efektivnosti interne kontrole pravnog lica kroz razmatranje internih pravila i procedura mogu se ocijeniti kao odgovarajuće, a problem oko uspostavljanja unutrašnje revizije Revizorski odbor je pokušao da razriješi. Kao posljedica neuspostavljenе unutrašnje revizije u Društvu je i izostanak aktivnosti praćenja aktivnosti interne revizije.
- U dijelu nadležnosti koje se odnose na praćenje zakonom propisane revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja, Revizorski odbora je davao preporuke organu upravljanja o izboru društva za reviziju, bez održavanja sastanaka sa eksternim revizorom u toku vršenja revizije ili po njenom okončanju. Informacije o načinu sprovođenja revizije Revizorski odbor je dobijao preko nadležnog službenika u Društvu.
- Revizorski odbor nije pratio nezavisnost angažovanih ovlaštenih revizora ili društava za reviziju;
- Revizorski odbor nije pratio ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: CRNOGORSKA PLOVIDBA AD - Kotor	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: EFIKASAN SA POTREBOM DODATNOG POBOLJŠANJA	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	da
1.5. Da li Predsjednik revizorskog odbora ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	da
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	da
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1. Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	da
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	da
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	da
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	da
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	ne
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	ne
3.6. Da li odbor za reviziju identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	da
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.14. Crnogorski elektroprenosni sistem (CGES)

Crnogorski elektroprenosni sistem osnovan je 2009. godine, Odlukom o restrukturiranju⁶⁹ putem odvajanja uz osnivanje novog društva, koju je donijela Skupština akcionara Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić. Društvo je osnovano radi obavljanja djelatnosti prenosa električne energije. Većinski vlasnik Društva je Država Crne Gore sa 55% akcija društva, potom slijede italijanski operator prenosnog sistema - Terna Rete Elettrica Nazionale S.p.A sa 22,09 % akcija. Elektromreža Srbije – srpski operator prenosnog sistema posjeduje 15% akcija. Ostatak posjeduju fizička lica, fondovi, kastodi računi i pravna lica. U skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu, Društvo je razvrstano u veliko pravno lice.

Statut Društva⁷⁰ sadrži odredbe vezano za revizorski odbor. Pored nadležnosti propisanih Zakonom o reviziji, Statutom je definisano i koji organ društva imenuje revizorski odbor⁷¹, broj članova revizorskog odbora, reference i ograničenja vezane za članstvo, napomenu da rad u revizorskom odboru nije profesionalan, da se naknade za rad u revizorskom odboru utvrđuju odlukom Odbora direktora kao i da članovi revizorskog odbora između sebe biraju predsjednika.

U periodu obuhvaćenom revizijom (januar 2018.- januar 2021. godine) Odbor direktora je dva puta donosio odluke o imenovanju Revizorskog odbora⁷². Odlukama je, saglasno odredbi Statuta, precizirana i visina naknade za rad, koja je tokom cijelog perioda bila konstantna i iznosila 400,00€. Dužina mandata članovima Revizorskog odbora nije definisan ni Statutom niti pomenutim odlukama, a mandat je trajao, za prvi sastav Revizorskog odbora 2 godine i 6 mjeseci. U novom sastavu revizorskog odbora (od 02.12.2020. godine) promjenjen je jedan član Revizorskog odbora, dok su dva člana imenovana ponovo. Postupak imenovanja revizorskog odbora u 2020. godini sproveden je u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore br. 07-25 od 05.03.2020. godine, a nakon dostavljenog prijedloga resornog ministarstva i dobijene saglasnosti od strane Ministarstva finansija.

Organizacija i način rada revizorskog odbora bio je uređen Poslovníkom o radu (od 29.06.2018. godine). Trenutno je na snazi Poslovník o radu, donesen 01.12.2020. godine. Poslovníkom je regulisan sastav i način rada, prava, obaveze i odgovornosti članova revizorskog odbora, sjednice, saradnju sa drugim organima, izvještavanje i druga pitanja.

- [Revizorski odbor nije izrađivao Planove i Izvještaje o svom radu.](#)

U periodu januar 2018 - januar 2021. godine, Revizorski odbor je održao ukupno **25 (dvadeset pet) sjednica.**

Prateći tok sjednica u navedenom periodu, Revizorski odbor je, pored izbora predsjednika i usvajanja Poslovníka o radu, u periodu od imenovanja

⁶⁹ Odluka br. 10-00-3204 od 23. 03. 2009. godine

⁷⁰ Statut br. 10-10-6799/1 od 26. 06. 2018. godine

⁷¹ U ovom slučaju to je Odbor direktora

⁷² Odluke od 25. 05. 2018. godine i 02. 12. 2020. godine

25.05.2018. godine do imenovanja novog sastava 02.12.2020. godine, raspravljao o sledećem:

Sjednica (od 29.06.2018. godine):

- Razmatranje Nacrta Informacije o načinu organizovanja funkcije interne revizije u energetske kompanijama u Crnoj Gori i okruženju - razmatran način organizovanja interne revizije.

Sjednica (08.10.2018. godine):

- Prijedlog Skupštini akcionara za izbor eksternog revizora za 2018. godinu.

Sjednica (22.10.2018. godine):

- Razmatranje skraćenih periodičnih izvještaja o poslovanju CGES –a za period 01.01.2018 - 30.09.2018. godine i Izvještaja o finansijskom poslovanju za period 01.01. 2018- 30.09.2018. godine. Sjednici su prisustvovali predstavnici ekonomskog sektora i sektora za finansijsko planiranje, kontrolu i odnose sa investitorima. Razmotrena su sporna pitanja i donesena odluka da se prihvate skraćeni periodični izvještaji i predlaže se Odboru direktora da se usvoje periodični izvještaji.

Sjednica (20.03.2019. godine):

- Razmatranje Strateškog plana rada unutrašnje revizije za period 2019.- 2021. godine;
- Razmatranje Nacrta Popisa imovine i obaveza CGES-a AD na dan 31. 12. 2018. godine;
- Razmatranje nacrta Budžeta Društva za 2019. godinu
- Razmatranje nacrta Biznis plana CGES-a za period 2019- 2023. godine
- Ovoj sjednici su prisustvovali predstavnici popisne Komisije, Sektora za ekonomske poslove i Sektora za finansijsko planiranje, kontrolu i odnose sa investitorima. Date su primjedbe na Nacrt Strateškog plana usljed čega je Plan inoviran. Nakon ove intervencije konstatovano je da su u dokument unijete sve tražene izmjene te je Strateški plan prihvaćen i dat prijedlog Odboru direktora da Plan usvoji.
- Za Nacrt Popisa imovine i obaveza zatraženo detaljno razjašnjenje pojedinih stavki, date sugestije, nakon čega je usvojen.
- Budžet Društva za 2019. godinu – Date su sugestije na dokument i iste su uvažene, nakon čega je Revizorski odbor utvrdio da je isti prihvaćen.

Sjednica (27.03.2019. godine):

- Razmatranje nacrta Popisa imovine i obaveza.

Sjednica (14.05.2019. godine):

- Razmatranje dostavljene dokumentacije radi davanje preporuke Skupštini akcionara za izbor revizora odnosno Društva za obavljanje poslova revizije finansijskih izvještaja za 2019. godine.
- U zapisniku je navedeno da je uvidom u dokumentaciju utvrđeno da je CGES od privrednih društava, kojima je upućen javni poziv, zatražio i dostavu informacija u odnosu na nemogućnost obavljanja revizije finansijskih izvještaja u smislu odredbi članova 8 i 9 Zakona o reviziji.
- Razmatranje skraćenih periodičnih izvještaja o poslovanju CGES –a za period 01. 01. 2019- 31. 03. 2019. g / bilans stanja bilans uspjeha , Iskaz o promjenama na kapitalu, iskaz o tokovima gotovine i Izvještaja o finansijskom poslovanju za period 01. 01. 2019 - 30. 03.

2019. godine. Nakon razmatranja izvještaja revizorski odbor je dao svoje primjedbe, nakon čega su [doneseni zaključci da se prihvataju izvještaji i upute preporuke menadžmentu da se odrade određene korekcije.](#)

Sjednica (17.05.2019. godine):

- Razmatranje finansijskih iskaza CGES-a AD za 2018. godinu. Donesen je zaključak da se usvaje finansijski iskazi i da se uputi prijedlog Odboru direktora da se isti usvoje i dostave Skupštini akcionara na usvajanje.

Sjednica (12.07.2019. godine):

- Razmatranje skraćenih periodičnih izvještaja o poslovanju CGES –a za period 01.01.2019- 30.06.2019. godine

Sjednica (20.08.2019. godine):

- Razmatranje Izvještaja o finansijskom poslovanju Društva za 01.01.2019 - 30.06.2019. godine;

Sjednica (21.09.2019. godine):

- Razmatranje skraćenih periodičnih izvještaja o poslovanju CGES –a za period 01. 01. 2019- 30. 09. 2019. godine. Donesen zaključak da se isti usvoje.

Sjednica (29.10.2019. godine):

- Razmatranje Izvještaja o finansijskom poslovanju Društva za 01. 01. 2019 - 30. 09. 2019. godine. Donesen zaključak da se Izvještaj usvoji.

Sjednica (06.12.2019. godine):

- Razmatranje Nacrta Budžeta CGES-a za 2020. godinu
- Razmatranje Biznis plana za period 2020- 2024. godinu
Donesen zaljučak da se dostavljena dokumenta prihvataju.

Sjednica (22.01.2020. godine):

- Razmatranje Nacrta Plana unutrašnje revizije za 2020. godinu i Nacrta Povelje unutrašnje revizije. Primjedbe Revizorskog odbora na ova dokumenta su prethodno dostavljene mailom koje su od strane unutrašnjeg revizora usvojene. Donesen zaključak da se dokumenti prihvataju.

Sjednica (13.02.2020. godine):

- Razmatranje Nacrta Popisa imovine i obaveza CGES-a na dan 31. 12. 2019. godine. Usvojeno od strane revizorskog odbora bez primjedbi.

Sjednica (30.03.2020. godine):

- Razmatranje Finansijskih iskaza CGES-a za 2019. godinu
- Razmatranje Izvještaja o finansijskom poslovanju Društva za 01.01.2019 - 30.12.2019. godine
Dokumenti prihvaćeni.

Sjednica (21.04.2020. godine):

- Razmatranje skraćenih periodičnih izvještaja o poslovanju CGES –a za period 01. 01. 2020- 31. 03. 2020. godine. Izvještaji prihvaćeni.

Sjednica (15.05.2020. godine):

- Razmatranje dostavljenih ponuda za reviziju finansijskih iskaza CGES-a za 2019. godinu i davanje preporuke o izboru ovlašćenog revizora.

Sjednica (19.05.2020. godine):

- Razmatranje finansijskog iskaza Društva za 2019. godinu sa Izvještajem o izvršenoj reviziji. Donesen zaključak o prihvatanju.

Sjednica (15.07.2020. godine):

- Razmatranje šestomjesečnih izvještaja finansijskih iskaza za 2020. godinu
- Razmatranje dostavljenog Nacrta Izvještaja o sprovođenju prihvaćenih preporuka unutrašnje revizije za 2019. godine.

Sjednica (23.07.2020. godinu):

- Razmatranje Izvještaja o poslovanju CGES-a za 6 mjeseci.

Sjednica (15.09.2020. godine):

- Razmatranje Informacije o ispravci vrijednosti učešća u kapitalu „Invest banke Montenegro“AD sačinjene od strane menadžmenta Društva.

Sjednica (15.09.2020. godine):

- Razmatranje Informacije o Izvještaju unutrašnje revizije procesa zaštite i zdravlja na radu. Donesen je zaključak sa se Izvještaj prihvata. Predloženo je da Odbor direktora prihvati Izvještaj o sprovođenju preporuka unutrašnje revizije za 2019. godinu i period januar- jun 2020. godine.

Sjednica (20.10.2020. godine):

- Razmatranje devetomjesečnih finansijskih izvještaja CGES-a za 2020. godine (Izvještaj o poslovanju i finansijski izvještaji). Izvještaji prihvaćeni bez diskusije.

Odlukom Odbora direktora od **02.12.2020.** godine imenovan je Revizorski odbor Društva. U novom sastavu promjenjen je jedan član Revizorskog odbora, dok su dva člana imenovana ponovo. Na sjednicama ovog Revizorskog odbora razmatrana su sledeća dokumenta:

Sjednica (10.12.2020. godine):

- Doneseni zaključci: Prihvata se Strateški plan unutrašnje revizije za period 2021-2023. godine; Prihvata se Plan unutrašnje revizije za 2021. godinu

Sjednica (18.01.2021. godine):

- Razmatranje Izvještaja o sprovođenju prihvaćenih preporuka unutrašnje revizije za 2020. godinu. Sve tražene izmjene Revizorskog odbora su unijete u dokument, pa je isti prihvaćen.

Revizorski odbor je nastavio sa svojim aktivnostima, te je održao sledeće sjednice: 16.02.2021. godine, 22.03.2021. godine, 20.04.2021. godine, 26.04.2021. godine, 04.05.2021. godine.

U toku vršenja revizije zatraženo je od Društva dostava određene dokumentacije među kojom je, između ostalog i dostava Planova (strateških i godišnjih) i Izvještaja unutrašnje revizije za period januar 2018- januar 2021. godina.

Na osnovu pristigle dokumentacije može se zaključiti sledeće:

- Plan unutrašnje revizije za 2018. godinu nije donesen zbog bolovanja internog revizora;
- Plan unutrašnje revizije za 2019. godinu sastavni je dio Strateškog plana unutrašnje revizije za period 2019 - 2021. godine, što pojašnjava izostanak posebnog razmatranja Plana unutrašnje revizije za 2019. godinu od strane Revizorskog odbora;

- Godišnji izvještaji o radu unutrašnje revizije za 2018. i 2019. godinu nisu dostavljeni na uvid jer kako je pojašnjeno iz Društva, isti su sastavni dio Izvještaja o poslovanju CGES-a za navedene godine. Uvidom predmetne Izvještaje o poslovanju CGES-a utvrđeno je da su u njima u dijelu gdje se pominju izvještaji o radu unutrašnje revizije samo nabraja koje su revizije obavljene i ništa drugo. Članom 29 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru propisano je da Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije akcionarska i druga pravna lica u kojima država ili jedinice lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio, dostavljaju skupštini akcionara ili osnivaču uz godišnji izvještaj o radu. Navedena odredba jasno ukazuje da je, Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije, dokument koji se posebno izrađuje. U prilog prethodnoj konstataciji je i član 11 stav 3 Zakona o računovodstvu koji jasno definiše koje elemente izvještaj menadžmenta treba da sadrži. U navedenom nijesu predviđeni izvještaji unutrašnje revizije.

U Izjašnjenju subjekta revizije je navedeno da su „kontaktirali tadašnje Ministarstvo finansija i da je dobijen odgovor (koji nije dostavljen na uvid) da se Izvještaji o radu interne revizije za 2018. i 2019. godinu mogu pripremiti na način da budu sastavni dio izvještaja o poslovanju dok sadrže relevantne informacije o radu unutrašnje revizije“. Uvidom u predmetne Izvještaje o poslovanju CGES-a utvrđeno je da su u njima u dijelu gdje se pominju izvještaji o radu unutrašnje revizije, samo nabraja koje su revizije obavljene, tako da isti ne sadrže relevantne informacije o radu unutrašnje revizije jer isti nisu sačinjeni u skladu sa tada važećim Uputstvom o načinu i sadržaju izvještaja o radu unutrašnje revizije („Sl. list Crne Gore“, br. 55/12 od 02. 11. 2012. godine.

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se zaključiti da Revizorski odbor Crnogorskog elektroprenosnog sistema nije obavljao sljedeće nadležnosti propisane članom 31 Zakona o reviziji, odnosno:

- U dijelu koji se odnosi na praćenje efektivnosti interne kontrole pravnog lica i interne revizije nije donosio zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole, nije analizirao procedure za upravljanje rizicima, nije razmatrao Godišnje izvještaje o radu unutrašnje revizije iz razloga jer isti nisu ni izrađivani kao posebni dokumenti. Takođe, unutrašnjoj reviziji i menadžmentu nije ukazao da način njihovog prezentovanja u formalnom i sadržajnom obliku kroz Izvještaj menadžmenta nije odgovarajući;

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: CRNOGORSKI ELEKTROPRENOSNI SISTEM (CGES)	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: EFIKASAN SA POTREBOM DODATNOG POBOLJŠANJA	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	da
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1. Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	da
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	da
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	da
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	da
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	djelimično
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	da
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	djelimično
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	da
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	da
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	da
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	da

3.15. Crnogorski elektrodistributivni sistem DOO (CEDIS)

Crnogorski elektrodistributivni sistem DOO Podgorica osnovan je 2016. godine od strane Elektroprivrede Crne Gore AD, Nikšić. EPCG je 100% vlasnik Društva. Djelatnosti Društva su: distribucija električne energije (osnovna djelatnost), operator distributivne mreže, izgradnja i održavanje elektroenergetskih objekata, projektovanje i nadzor, kao i druge djelatnosti propisane Statutom CEDIS-a.

Statutom Društva od jula 2018. godine i marta 2019. godine predviđeno je da Revizorski odbor ima tri člana. Članove bira Odbor direktora, rad u revizorskom odboru nije profesionalan, a članovi između sebe biraju predsjednika. Naknade za rad u revizorskom odboru se utvrđuju odlukom Odbora direktora. U periodu obuhvaćenom revizijom Društvo je dostavilo tri odluke odbora direktora o imenovanju Revizorskog odbora⁷³. Odlukama iz 2018. i 2019. godine predviđeno je da mandat članovima traje 12 mjeseci, dok je za sastav revizorskog odbora imenovanom odlukom iz 2020. godine, predviđeno da mandat članovima revizorskog odbora traje do dostavljanja mišljenja na imenovanje novog Revizorskog odbora od strane Ministarstva finansija.

Naknade za rad u Revizorskom odboru iznosile su 600,00€ za predsjednika, a članovima 400,00€.

Rad i organizacija Revizorskog odbora uređen je Poslovníkom o radu 31. 01. 2018. godine.

Uvidom u sadržaj dostavljanih zapisnika sa sjednica Revizorskog odbora, u periodu od januara do avgusta 2018. godine, konstatovano je da je odbor raspravljao o sledećem:

Sjednica (12.01.2018. godine):

- Utvrđivanje prijedloga Poslovníka o radu Revizorskog odbora, Utvrđivanje prijedloga Plana interne revizije za 2018. godinu. Sjednici je prisustvovao i rukovodilac tima interne revizije koji je dao objašnjenje da je plan sačinjen na osnovu procjene rizika (na bazi upitnika i intervjua sa rukovodiocem). Revizorski odbor je dao mišljenje da Odbor direktora usvoji Plan interne revizije za 2018. godinu.

Sjednica (27.03.2018. godine):

- Davanje mišljenja na akta u vezi sa radom interne revizije (Povelja interne revizije, Procedura interne revizije i Priručnik interne revizije). Uvodna izlaganja u vezi sa aktima je dala rukovodilac tima interne revizije nakon čega je Revizorski odbor dao mišljenje da Odbor direktora usvoji navedena akta.
- Davanje mišljenja na Izveštaj o popisu za 2017. godinu. Nakon izlaganja šefa Službe za planiranje, kontrolu i izvještavanje dato je mišljenje da Odbor direktora usvoji Izveštaj o popisu za 2017. godinu.
- Davanje mišljenja na nerevidovane finansijske iskaze za 2017. godinu. Nakon izlaganja rukovodioca Sektora za ekonomske poslove,

⁷³ Odluke o imenovanju od 02. 08. 2018. godine , 01. 08. 2019. godine i 20. 11. 2020. godine

revizorski odbor je dao mišljenje da Odbor direktora usvoji nerevidovane finansijske iskaze za 2017. godinu.

- Davanje mišljenja na nerevidovani Izvještaj o poslovanju uz učešće izvjestioca rukovodioca Sektora za ekonomske poslove. Revizorski odbor je dao mišljenje da Odbor direktora usvoji nerevidovani izvještaj o poslovanju.
- Na ovoj sjednici **data je preporuka** da se pripremi Pravilnik o otpisu potraživanja koja ne utiču na Bilans uspjeha u tekućoj godini.

Sjednica (25. 05. 2018. godine):

- Davanje mišljenja na Finansijske iskaze sa napomenama eksternog revizora za 2017. godinu;
- Davanje mišljenja na Izvještaj menadžmenta;
- Izvještaj interne revizije u vezi sa revizijom o Upravljanju investicijama;
- Izvještaj interne revizije u vezi sa revizijom o Upravljanju pravima pristupa IT resursima;
Nakon izlaganja zaposlenih koji su nadležni za pojedine dokumente, Revizorski odbor je dao mišljenje da Odbor direktora usvoji pomenute izvještaje.

Revizorski odbor **imenovan** odlukom Odbora direktora **01.08.2019.** godine održao je sledeće sjednice:

Sjednica (05.09.2018. godine): Konstitutivna sjednica

Sjednica (26.09.2018. godine):

- Razmatranje Izvještaj interne revizije u vezi sa revizijom o magacinskom poslovanju i upravljanju zalihama. Nakon izlaganja rukovodioca tima za internu reviziju i sugestije predsjednice Revizorskog odbora (da se u izvještaju naznači period u kome je revizija rađena i u dijelu opisa rizika da se precizno identifikuje koji rizik je u pitanju)- dato mišljenje da Odbor direktora usvoji navedeni Izvještaj.

Sjednica (10.12.2018. godine):

- Razmatranje Biznis plan za 2019. godinu. Dat prijedlog Odboru direktora da se isti usvoji.
- Razmatranje Izvještaja interne revizije „Imovinsko pravni poslovi“. Dat prijedlog Odboru direktora da se isti usvoji.
- Prezentacija Godišnjeg plana interne revizije za 2019. godine. Sjednici je prisustvovao rukovodilac tima za internu reviziju.
- Revizorski odbor je dao preporuku da se kvartalno ili na 6 mjeseci revizorskom odboru dostavlja pregled realizovanih mjera. Dato mišljenje da Odbor direktora usvoji navedeni plan.

Sjednica (27.03.2019. godine):

- Razmatranje Izvještaja o rezultatima popisa sredstava i izvora sredstava CEDIS-a sa stanjem na dan 31.12.2018. godine. Dato mišljenje da Odbor direktora usvoji Izvještaj.
- Razmatranje Elaborata o procjeni imovine za 2018.godinu. Dato mišljenje da Odbor direktora usvoji Elaborat.
- Razmatranje Izvještaj menadžmenta za 2018. godinu. Revizorski odbor usvojio Izvještaj.
- Izvještaj interne revizije (pojedinačni i godišnji). Dato mišljenje Odboru direktora da usvoji izvještaje.
- Revizorski odbor je dao preporuku: da se Odboru direktora dva puta godišnje dostavlja Izvještaj o realizaciji mjera interne revizije, kao i da se poštuju rokovi koji su definisani mjerama interne revizije.

Sjednica (17.05.2019. godine):

- Davanje mišljenja na finansijske iskaze za 2018. godinu i Izvještaj menadžmenta sa izvještajem nezavisnog revizora;
- Davanje mišljenja u vezi sa Izvještajem o poslovanju za 2018. godinu;
- Davanje mišljenja na pojedinačni izvještaj interne revizije; Nakon izlaganja nadležnih zaposlenih u ulogama izvjestioca, Revizorski odbor je dao mišljenje da Odbor direktora treba da usvoji razmatrana dokumenta.

Sjednica (31.07.2019. godine):

- Davanje mišljenja na Biznis plan za period 2020- 2022. godina
- Davanje mišljenja na pojedinačni izvještaj interne revizije
Poslije izlaganja izvjestilaca, Revizorski odbor je dao mišljenje Odboru direktora da se usvoji akta.

Revizorski odbor **imenovan** odlukom Odbora direktora od **01.08.2019.** godine održao je sledeće sjednice:

Sjednica (05.11.2019. godine)Konstitutivna sjednica:

- Razmatranje Pojedinačnog Izvještaja interne revizije
- Razmatranje Izvještaj interne revizije o realizaciji mjera
Poslije izlaganja izvjestilaca, Revizorski odbor je dao mišljenje Odboru direktora da se usvoji akta.

Sjednica (17.12.2019. godine):

- Davanje mišljenja na Biznis plan za 2020. godinu;
- Davanje mišljenja na Godišnji plan interne revizije za 2020. godinu;
- Davanje mišljenja na Izvještaj interne revizije;
Poslije izlaganja izvjestilaca, Revizorski odbor je dao mišljenje Odboru direktora da se usvoji akta.

Sjednica (21.02.2020. godine):

- Davanje mišljenja na Izvještaj o popisu sredstava i izvora sredstava CEDIS-a sa stanjem na dan 31.12.2019. godine- izvjestioci- mišljenje da se Izvještaj usvoji.
- Izvještaj interne revizije „Primjena procedura u CEDIS-u“ .

Revizorskom odboru, imenovanom odlukom Odbora direktora od 20.11.2020. godine, traje mandat i u 2021. godini.

Na osnovu uvida u dostavljenu dokumentaciju može se zaključiti da Revizorski odbor Crnogorskog elektrodistributivnog sistema nije obavljao sljedeće nadležnosti propisane članom 31 Zakona o reviziji, odnosno:

- Nije pratio efektivnost interne kontrole Društva, odnosno nije donosio zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole kroz razmatranje internih pravila i procedura, nije analizirao procedure za upravljanje rizicima;

Revizorski odbor nije sačinjavao Planove i Izvještaje o radu. Rad Revizorskog odbora u najvećem dijelu odnosio se na davanje saglasnosti na akta koji su bili na sjednici dnevnog reda i davanje prijedloga Odboru direktora da se isti usvoje.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM DOO	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: DJELIMIČNO EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li revizorski odbor ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	da
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1 Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	da
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne

2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	da
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	da
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	da
3.6. Da li revizorski odbor identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ? *	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	ne
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

* Prema izjašnjenju subjekta revizije kompletan postupak od procjene troškova do izbora eksternog revizora sproveden je od strane EPCG kao većinskog vlasnika (100% učešće u kapitalu) bez učešća CEDIS-a. Naime, u cilju što efikasnijeg i bržeg procesa revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja EPCG AD Nikšić, procjena matične kompanije je bila da se izvrši izbor jednog eksternog revizora na nivou kompanije (EPCG, CEDIS i RUP). Odluku o izboru društva za reviziju donosi Odbor direktora EPCG-e jer shodno članovima 43 i 44 Statuta CEDIS-a, Odbor direktora EPCG-a vrši ovlašćenja Skupštine CEDIS-a.

3.16. Elektroprivreda Crne Gore AD - Nikšić

Elektroprivreda Crne Gore AD - Nikšić je nacionalna elektroenergetska kompanija osnovana 1998. godine Odlukom o transformaciji JEP „Elektroprivreda Crne Gore“ - Nikšić. Osnovna djelatnost Društva je proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom. Osim pomenutog, Društvo se bavi i izgradnjom i održavanjem elektroenergetskih objekata, kupoprodajom električne energije, projektovanjem i nadzorom. Država Crna Gora posjeduje 88,12% udjela u vlasništvu.

Statutom Društva⁷⁴ je definisano da imenovanje i razrješenje revizorskog odbora je u nadležnosti Odbora direktora. Revizorski odbor ima tri člana od kojih je najmanje jedan stručnjak iz oblasti računovodstva i revizije. Članovi Revizorskog odbora između sebe biraju predsjednika. Rad u

⁷⁴ Statut od decembra 2017. godine

revizorskom odboru nije profesionalan. Za rad u revizorskom odboru naknade se utvrđuju Odlukom Odbora direktora.

U odredbama Statuta Društva, u dijelu koji se odnosi na revizorski odbor, pominje se zakonski propis koji je prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o reviziji, iz kog razloga su potrebne korekcije u tom dijelu kroz izmjene i dopune Statuta.

Organizacija i način rada revizorskog odbora regulisan je Poslovníkom o radu⁷⁵. Poslovník o radu Revizorskog odbora EPCG donesen je 2012. godine za vrijeme važenja Zakona o računovodstvu i reviziji. Kako je pomenuti propis prestao da važi još u januaru 2017. godine, stupanjem na snagu Zakona o reviziji, potrebno je upodobiti formulacije odredbi Poslovníka, sa novim, odnosno važećim zakonskim propisom.

U revizionom periodu Odbor direktora donio je dvije odluke kojima je imenovao Revizorski odbor⁷⁶. Odlukom iz 2017. godine, pored personalnog sastava, određena je i visina mjesečne neto naknade i to za predsjednika 600,00€, a članovima 400,00€. Dužina mandata članovima Revizorskog odbora nije bila određena, te je tako mandat Revizorskom odboru koji je imenovan odlukom 2017. godini trajao 3 godine i 4 mjeseca.

Slijedeći hronologiju dostavljene dokumentacije može se zaključiti da ovaj Revizorski odbor je u periodu od januara do jula 2020. godine, odnosno **6 mjeseci, radio u nepotpunom sastavu**, usljed podnošenja ostavke jednog člana Revizorskog odbora, što je bilo suprotno članu 17a stav 2 Statuta Društva. Nakon razrješenja preostala dva člana Revizorskog odbora, drugi sastav Revizorskog odbora imenovan je 04.09.2020. godine, nakon pribavljene saglasnosti Ministarstva finansija, a shodno zaključku Vlade Crne Gore od 05.03.2020. godine.

U cilju obezbjeđenja kontinuiteta rada Revizorskog odbora Odbor direktora Društva je donio odluku da i pored zaključka Vlade Crne Gore od 28.01.2021. godine, ovaj sastav Revizorskog odbora nastavi sa radom, a njegovo razrješenje i imenovanje članova novog saziva pokrenuće se nakon što se od Ministarstva kapitalnih investicija, kao resornog, dobije prijedlog jednog člana i nakon što se od Ministarstva finansija i socijalnog staranja dobije saglasnost na prijedlog sva tri člana novog saziva. Nakon pribavljanja prijedloga i saglasnosti od strane Ministarstva kapitalnih investicija i Ministarstva finansija i socijalnog staranja Odbor direktora je Odlukom od 18.05.2021. godine imenovao članove Revizorskog odbora.

Revizorski odbor je, u periodu obuhvaćenom revizijom, sačinjavao Izvještaje o svom radu i dostavljao ih Odboru direktora u skladu sa članom 42 Poslovníka o radu Revizorskog odbora Društva. **Planovi o radu Revizorskog odbora nisu izrađivani.**

Na osnovu dostavljenih zapisnika sa sjednica Revizorskog odbora, može se zaključiti da su sjednicama Revizorskog odbora i u njegovom radu, pored članova ovog organa, učestvovali rukovodilac i članovi tima za unutrašnju reviziju, glavni finansijski direktor i drugi članovi menadžmenta, zavisno od pitanja o kojima se raspravljalo i odlučivalo. Na početku svake sjednice verifikovan je zapisnik sa prethodne sjednice.

⁷⁵ Poslovník o radu od 17. 12. 2012. godine

⁷⁶ Odluke od 25. 05. 2017. godine i 04. 09. 2020. godine

Revizorski odbor Društva, **imenovan** Odlukom od **25.05.2017.** godine u periodu od januara 2018. godine do kraja mandata u septembru 2020. godine održao sjednice na kojima je raspravljano o sledećem:

Sjednica (13.02.2018. godine):

- Izveštaj o trgovini električnom energijom
- Izveštaj o kontroli aktivnosti kancelarijskog i arhivskog poslovanja
Nakon izlaganja izvjestilaca Revizorski odbor je donio zaključak da se Izveštaji Tima za internu reviziju prihvate.
- Plan revizija za 2018. godinu
Nakon izlaganja rukovodioca Tima za internu reviziju Revizorski odbor je donio zaključak da se Plan prihvati i dostavi Odboru direktora na razmatranje i usvajanje.

Sjednica (15.03.2018. godine):

- Izveštaj o radu tima za internu reviziju za 2017. godinu. Revizorski odbor je donio zaključak da se Izveštaj prihvati.
- Izveštaj revizorskog odbora za 2017. godinu. Revizorski odbor je donio zaključak da se Izveštaj o radu Revizorskog odbora prihvati i dostavi Odboru direktora.
- Monitoring realizacije preporuka na dan 31. 12. 2017. godine. Donesen zaključak da se Monitoring realizacije preporuka prihvati i dostavi Odboru direktora.

Sjednica (12.07.2018. i 16.07.2018. godine):

- Razmatranje finansijskih iskaza i Konsolidovanih finansijskih iskaza EPCG za 2017. godinu sa mišljenjem revizora. Članovi Revizorskog odbora su nakon detaljnog raspravljanja sa dva glasa „za“ i jednim „protiv“ donijeli zaključak da se Finansijski iskazi i Konsolidovani finansijski iskaza EPCG za 2017. godinu prihvate.
- Upoznavanje sa Izveštajem menandžmenta i Konsolidovanim izvještajem menandžmenta EPCG za 2017. godinu.
- Upoznavanje sa Izveštajem o poslovanju EPCG za 2017. godinu prihvaćeno.

Sjednica (15.10.2018. godine):

- Revizorski izvještaj- Proces nabavke u EPCG.
- Revizorski izvještaj- fakturisanje i naplata električne energije kod distributivnih potrošača
- Revizorski izvještaj- Analiza aktivnosti na revitalizaciji HE Piva
Nakon izlaganja izvjestioca Revizorski odbor je bez rasprave donio zaključak da se Izveštaji prihvate.
- Monitoring realizacije preporuka na dan 30.06.2018. godine. Revizorski odbor je bez primjedbi donio zaključak da se prihvati Monitoring i preporučio da se Odbor direktora upozna i usvoji isti.

Sjednica (29.01.2019. godine):

- Plan revizija za 2019. godinu. Revizorski odbor je bez primjedbi podržao Prijedlog Plana i dostavio Odboru direktora na razmatranje i usvajanje.
- Izvještaj o radu tima za internu reviziju za 2018. godinu. Donesen zaključak da se isti usvoji i dostavi pisani odgovor na postavljena pitanja od strane člana Revizorskog odbora.
- Izvještaj revizorskog odbora za 2018. Godinu- Donesen zaključak o prihvatanju.

Na ovoj sjednici je donesen zaključak da glavni finansijski direktor pripremi informaciju tj. Analizu računovodstvenih politika koje se sprovode u Društvu i stanje normative koja reguliše ovu materiju sa prijedlogom odgovarajućih izmjena i dopuna i istu dostavi Revizorskom odboru.

Sjednica (11.03.2019. godine):

- Izvještaj o reviziji Tima za internu reviziju;
- Izvještaj o reviziji Tima za internu reviziju;
- Monitoring realizacije preporuka na 31. 12. 2019. godine;

Nakon sprovedene rasprave donesen zaključak da se dokumenti prihvataju. Zadužena je Direkcija za pravne poslove da u roku od dva mjeseca sačini i Revizorskom odboru dostavi Analizu vlasništva svih objekata društvenog standarda koji nisu u funkciji obavljanja osnovne djelatnosti kako bi se obezbijedio njihov adekvatan knjigovodstveni tretman i evidentiranje.

Sjednica (10.06.2019. godine):

- Razmatranje finansijskih iskaza EPCG sa Izvještajem menadžmenta za 2018. godinu;
- Razmatranje Konsolidovanih finansijskih iskaza EPCG sa Konsolidovanim izvještajem menadžmenta za 2018. godinu;
- Upoznavanje sa Izvještajem o poslovanju EPCG za 2018. godinu
- Tekuća pitanja- donesena Povelja interne revizije
- Nakon izlaganja izvjestioca i sprovedene rasprave revizorski odbor je donio zaključak da se prihvataju Finansijski iskazi i Izvještaj menadžmenta i predlaže se Odboru direktora da iste prihvati i predloži Skupštini akcionara na razmatranje i usvajanje.
- Takođe, konstatovano je da nadležne službe nisu u ostavljenom roku izradile i dostavile Revizorskom odboru tražene Analize koje su zahtijevane na sjednicama od 29. 01. 2019. godine i 11. 03. 2019. godine.

Sjednica (17.10.2019. godine):

- Razmatrana tri Izvještaja o reviziji Tima za internu reviziju i kroz ove Izvještaje vršena je i provjera funkcionisanja internih kontrola u dijelu koji se odnosi na predmetnu reviziju.
- Monitoring realizacije preporuka na dan 30.06.2019. godine

- Nakon izlaganja izvjestioca Revizorski odbor je bez rasprave donio zaključak da se Izvještaji prihvate.

Sjednica (25.12.2019. godine):

- Plan revizija za 2020. godinu
- Plan revizija je zaključkom prihvaćen od strane Revizorskog odbora.

Sjednica (17.02.2020. godine):

- Izvještaj interne revizije Otpadne vode u procesu proizvodnje električne energije
- Revizorski odbor je donio zaključak da ovaj Izvještaj mora sadržati i odgovarajuće preporuke u dijelu preduzimanja preventivnih mjera u cilju otklanjanja negativnih uticaja otpadnih voda TE Pljevlja na životnu sredinu, te će se isti razmotriti na nekoj od narednih sjednica.
- Monitoring realizacije preporuka na dan 31.12.2019. godinu
- Donesen zaključak da se Monitoring prihvati.
- Izvještaj o radu Tima za internu reviziju za 2019. godinu;
- Izvještaj o radu Revizorskog odbora za 2019. godinu.

Sjednica (06.04.2020. godine):

- Razmatranje prijedloga Finansijskih iskaza EPCG za 2019. godinu sa Napomenama i nacrtom mišljenja revizora. Donesen zaključak da se prihvate predloženi Finansijski iskazi.
- Upoznavanje sa prijedlogom Izvještaja menadžmenta i Izvještaja o poslovanju EPCG za 2019. godinu. Revizorski odbor je donio zaključak da su svi prezentirani podaci usaglašeni sa prihvaćenim Finansijskim iskazima, te prijedlog odboru direktora da usvoji izvještaj i predloži Skupštini akcionara na razmatranje i usvajanje.

Sjednica (29.06.2020. godine):

- Razmatranje Konsolidovanih finansijskih iskaza EPCG sa Konsolidovanim izvještajem menadžmenta za 2019. godinu
- Prijedlog kandidata za izbor revizora za 2020. godinu. Data preporuka Skupštini akcionara za izbor eksternog revizora.
- Dva Izvještaja interne revizije. Doneseni zaključci o prihvatanju izvještaja.

Revizorski odbor **imenovan** odlukom Odbora direktora od **04.09.2020.** godine održao je sledeće sjednice:

Sjednica (08. 09. 2020. godine) -konstitutivna sjednica:

- Izbor predsjednika Revizorskog odbora

Sjednica (26.10.2020. godine):

- Tri revizije Tima za internu reviziju: Analiza proizvodnje i isporuke električne energije u HE Perućica, Analiza aktivnosti rada call centra i Analiza osiguranja imovine i postupanja u vezi sa nastalom imovinskom štetom Društva.

- Monitoring realizacije preporuka na dan 30.06.2020. godine
- Donesen zaključak o prihvatanju Analiza i Monitoringa.

Sjednica (28.12.2020. godine):

- Izvještaj o reviziji Tima za internu reviziju
- Plan revizija za 2021. godinu
- Doneseni zaključci da se Izvještaj i Plan prihvataju.
- Rad interne revizije je bio uređen Uputstvom iz 2009. godine, a 06.04.2021. godine sačinjen je Nacrt Pravilnika o internoj reviziji koji, između ostalog, uređuje i odnos između interne revizije i revizorskog odbora.

Na osnovu dostavljene dokumentacije može se zaključiti da Revizorski odbor Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić nije obavljao sljedeće nadležnosti propisane članom 31 Zakona o reviziji, odnosno:

- Nije davao preporuke o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora Društva za 2018 i 2019. godinu. Kroz dostavljeni tekst zapisnika sa sjednica Revizorskog odbora utvrđeno je da je Revizorski odbor na sjednici održanoj 29.06.2020. godine dao prijedlog o izboru društva za reviziju za 2020. godinu.
- Nije pratio nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju koji obavljaju reviziju;
- Nije pratio ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji;
- U okviru nadležnosti praćenja efektivnosti interne kontrole i interne revizije nije analizirao procedure za upravljanje rizicima;
- Strateški plan rada interne revizije EPCG za period 2018 - 2020. godinu nije donesen (nije dostavljen na zahtjev DRI), a Revizorski odbor nije ukazivao nadležnoj službi na taj nedostatak.

Revizorski odbor nije sačinjavao Planove rada. Donošenje Godišnjih planova je potrebno kako bi Revizorski odbor, na godišnjem nivou, utvrdio svoje ciljeve, zadatke, planirane aktivnosti i dinamiku njihovog izvršenja.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE AD NIKŠIĆ	
Ocjena efikasnosti rada revizorskog odbora: EFIKASAN SA POTREBOM DODATNIH POBOLJŠANJA	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	da
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	da
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	da

1.5. Da li Predsjednik revizorskog odbora ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	da
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1 Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	da
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	da
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	da
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	da
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	da
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	da
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	da
3.6. Da li odbor za reviziju identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	djelimično
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

3.17. Održavanje željezničkih voznih sredstava AD - Podgorica

Odlukom Skupštine akcionara Željezničkog Prevoza Crne Gore AD, osnovano je AD „Održavanje željezničkih voznih sredstava“ koje je otpočelo sa samostalnim radom 01.01.2011. godine. Društvo je u većinskom vlasništvu Države. Osnovna djelatnost Društva je održavanje željezničkih voznih sredstava u putničkom i teretnom saobraćaju (putnička i teretna kola, lokomotive i ostala željeznička vozna sredstva). Društvo dominantno ostvaruje prihod realizacijom usluga tekućeg, redovnog i vanplanskog održavanja voznih sredstava vlasništva Željezničkog prevoza CG AD i Montecargo AD.

Statutom Društva⁷⁷ je određeno da odbor direktora imenuje revizorski odbor.

⁷⁷ Statut od marta 2013. godine i marta 2021. godine

U periodu obuhvaćenom revizijom (januar 2018.- januar 2021. godine) donesene su 4 (četiri) Odluke⁷⁸ kojima se formira Revizorski odbor. Odlukama je predviđeno da se revizorski odbor imenuje na period od 1 (jedne) godine uz mogućnost ponovnog imenovanja. Naknada za rad u Revizorskom odboru utvrđena je u mjesečnom iznosu i to za predsjednika u neto iznosu od 150,00€, a članovima 100,00€. Iznos naknade se nije mijenjao.

- Na zahtjev DRI iz Društva nisu dostavljeni zapisnici sa sjednica Revizorskog odbora, Godišnji planovi rada Revizorskog odbora, niti akt kojim je regulisan rad ovog organa (Poslovnik o radu).

Od tražene dokumentacije dostavljen je **Izveštaj o radu** revizorskog odbora koji obuhvata **period januar 2018- januar 2021. godine, a sačinjen je 22.02.2021.godine**, odnosno nakon potraživanja dokumentacije u periodu planiranja predmetne revizije.

Od tražene dokumentacije koja se odnosi na rad Revizorskog odbora u procesu vršenja revizije dostavljeni su sledeći dokumenti: Davanje mišljenja o finansijskim izveštajima i Izveštaje o poslovanju Društva za period 2017, 2018, 2019 i 2020. godine, davanje preporuke za izbor društva za reviziju finansijskih iskaza za 2018 i 2019. godinu, mišljenja na Izveštaj internog revizora.

Hronologija davanja mišljenja predstavljena je u nastavku:

- Davanje saglasnosti na: Finansijske iskaze, Godišnji izveštaj menadžmenta, Izveštaj društva za reviziju finansijskih iskaza za 2017. godinu, kao i davanje preporuke za izbor društva za reviziju finansijskih iskaza za 2018. godinu (19.03.2018. godine);
- Davanje mišljenja o finansijskim izveštajima Društva za period 01.01. – 31.03.2018. godine (23.05.2018. godine);
- Mišljenje i preporuke Revizorskog odbora o finansijskim iskazima i Izveštaj o poslovanju Društva za period 01.01. – 30.06.2018. godine (20. 09. 2018. godine);
- Mišljenje Revizorskog odbora o Izveštaju internog revizora Društva za period 01.01. – 30.06.2018. godine (20.09.2018. godine)
- Davanje saglasnosti, mišljenja i preporuka na: Izveštaj o poslovanju, Izveštaj o radu internog revizora i izbor eksternog revizora za 2019. godinu (14.03.2019. godine);
- Mišljenje i preporuke Revizorskog odbora o finansijskim iskazima i Izveštaj o poslovanju Društva za period 01.01. – 30.09.2018. godine (19.11.2019. godine);
- Mišljenje i preporuke Revizorskog odbora o finansijskim iskazima i Izveštaj o poslovanju Društva za period 01.01. – 30.09.2019. godine (20.09.2018. godine);
- Mišljenje i preporuke Revizorskog odbora o finansijskim iskazima i Izveštaj o poslovanju Društva za period 01.01. – 31.12.2019. godine (20.03.2019. godine);
- Mišljenje Revizorskog odbora o Izveštaju internog revizora Društva za period 01.01. – 30.06.2019. godine (17. 09. 2019. godine);

⁷⁸ Odluke od 24. 01. 2018. godine, 22. 01. 2019. godine, 22. 01. 2020. godine i 13. 10. 2020. godine

- Mišljenje i preporuke Revizorskog odbora o finansijskim iskazima i Izvještaj o poslovanju Društva za period 01.01. – 30.06.2019. godine (17.09.2019. godine);
 - Mišljenje i preporuke Revizorskog odbora o finansijskim iskazima i Izvještaj o poslovanju Društva za period 01.01. – 31.03.2020. godine (19.05.2020. godine);
 - Mišljenje i preporuke Revizorskog odbora o finansijskim iskazima i Izvještaj o poslovanju Društva za period 01.01. – 30.09.2020. godine (16.11.2020. godine);
 - Mišljenje i preporuke Revizorskog odbora o finansijskim iskazima i Izvještaj o poslovanju Društva za period 01.01. – 30.06.2020. godine (10.09.2020. godine);
 - Mišljenje i preporuke Revizorskog odbora o finansijskim iskazima i Izvještaj o poslovanju Društva za period 01.01. – 31.12.2020. godine (06.04.2021. godine);
 - Mišljenje i preporuke Revizorskog odbora o finansijskim iskazima i Izvještaj o poslovanju Društva za period 01.01. – 31.03.2021. godine (14.05.2021. godine).
- Revizorski odbor nije donio akt kojim se uređuje način njegovog rada i nije sačinjavao Planove i Izvještaje o radu.
 - Od dokumentacije koja se odnosi na rad Revizorskog odbora dostavljena su mišljenja Revizorskog odbora iz čije sadržine se može zaključiti da se njegov rad zasnivao se na davanju saglasnosti na akta na koja se mišljenja odnose, saglašavanje u potpunosti sa njihovom sadržinom bez dodatnog analiziranja ili davanja bilo kakvih primjedbi.
 - Revizorski odbor ovog privrednog Društva u periodu obuhvaćenom revizijom januar 2018.- januar 2021. godine, nije obavljao nadležnosti predviđene članom 31 Zakona o reviziji.

U narednoj tabeli dat je pregled revizorskih pitanja i odgovora na osnovu kojih je data ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora:

Naziv privrednog društva: ODRŽAVANJE ŽELJEZNIČKIH VOZNIH SREDSTAVA AD PODGORICA	
Ocjena efikasnosti rada Revizorskog odbora: NIJE EFIKASAN	
Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?	
Revizorska potpitanja	Odgovor
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?	
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	da
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	ne
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	ne
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	ne
1.5. Da li Predsjednik revizorskog odbora ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	ne

1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	ne
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?	
2.1 Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	ne
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu organu upravljanja na usvajanje?	ne
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	ne
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?	
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	ne
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	ne
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	ne
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	ne
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	ne
3.6. Da li odbor za reviziju identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	ne
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?	
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	ne
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora ?	djelimično
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	ne
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	ne

4. OCJENA, ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekata revizije, a u skladu sa čl. 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i čl. 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: **dr Branislav Radulović** (Rukovodilac Kolegijuma) i **g. Zoran Jelić** (član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 29.10.2021. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji uspjeha

„Efikasnost rada revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom”

za period januar 2018. – januar 2021. godine

Uloga **revizorskih odbora** u privrednim društvima (sa većinskim državnim vlasništvom), kao tijela koje treba da prati postupak finansijskog izvještavanja, efektivnosti interne kontrole i interne revizije i prati eksternu reviziju, kao i druga pitanja utvrđena Zakonom **se ne ostvaruje na odgovarajući način**.

U periodu obuhvaćenim revizijom (januar 2018. - januar 2021.g.), kod **23 revizorska odbora** čije su aktivnosti bile predmet revizije, DRI je ocijenila da kod:

- **4 privredna društva nije formiran revizorski odbor;**
- **11 privrednih društava rad odbora za reviziju nije efikasan;**⁷⁹
- **4 privrednih društava rad odbora je djelimično efikasan i**
- **4 privredna društva imaju efikasan rad odbora za reviziju sa potrebom dodatnih poboljšanja** (Prilog 1).

Državna revizorska institucija (DRI) je nakon sprovedenog postupka revizije uspjeha **ocijenila da**, shodno stepenu ispunjenosti kriterijuma (Prilog broj 2.), **rad revizorskih odbora** u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom generalno **nije efikasan**⁸⁰.

Na osnovu sprovedene revizije, a u cilju **unaprjeđenja rada revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom**, vrhovna državna revizija (DRI) donijela je **sljedeće**:

⁷⁹ kod dva privredna društva (BiznisMontenegro“ AD Podgorica i HTP „Ulcinjaska rivijera“) revizorski odbori nijesu održavali sjednice.

⁸⁰ Čl. 53 Uputstva o metodologiji vršenja revizije uspjeha ("Sl. list CG", br. 068/19).

ZAKLJUČKE I PREPORUKE

1. Uređenost rada revizorskih odbora

1.1 Revizorski odbori su se, u periodu obuhvaćenom revizijom, imenovali od strane skupštine akcionara odnosno odbora direktora privrednog društva. Kod jednog broja broja privrednih društava statutom društva se ne precizira koji organ društva je nadležan za imenovanje revizorskog odbora.

- Preporučuje se privrednim društvima da statutom društva, u skladu sa Zakonom o reviziji, definišu koji organ društva je nadležan za imenovanje revizorskog odbora

1.2 Najveći broj revizorskih odbora (14 od 17) je donio poslovnik o svom radu, međutim u određenom broju slučajeva isti ne propisuju obavezu izvještavanja odbora direktora.

- Preporučuje se revizorskim odborima da poslovnikom o radu propišu obavezu izvještavanja odbora direktora. Izvještaji o radu Revizorskog odbora treba da sadrže pregled pitanja koja su razmatrana i date preporuke, mišljenja i zaključke sa zasijedanja tokom godine.

1.3 Revizorski odbori nijesu, kod 70% društava obuhvaćenih revizijom, izvještavali organ upravljanja. Takođe, kod polovine kontrolisanih odbora predsjednik odbora nije imao obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima Odbora sa svake sjednice.

- Revizorski odbori treba da o svom radu izvještavaju organ upravljanja.
- Predsjednici odbora treba da informišu organ upravljanja o zaključcima sa sveke jednice odbora.

1.4 Samo dva revizorska odbora, od ukupno 17 obuhvaćenih revizijom su donosili godišnji plan rada, što je negativno uticalo na efikasnost rada revizorskih odbora.

- Preporučuje se revizorskim odborima da donose godišnji plan rada, kako bi se na vrijeme identifikovala pitanja koja će se razmatrati. Godišnji plan rada posebno treba da sadrži:
 - ciljeve i zadatke revizorskog odbora;
 - područja poslovanja u kojima su posebno izraženi rizici;
 - oblasti poslovanja koje će biti predmet revizije;

- stepen obuhvatnosti i detaljnosti pitanja koja će revizorski odbor razmatrati po određenim područjima;
- planirane aktivnosti i dinamika izvršenja;
- kratkoročni plan aktivnosti revizorskog odbora;
- dugoročni plan aktivnosti revizorskog odbora;
- dinamika izvještavanja o preporukama revizorskog odbora.

Preporuka Ministarstvu finansija i socijalnog staranja

Zakon o reviziji, u čl. 30 i 31, propisuje samo obaveznost imenovanja revizorskih odbora, sastav i njegove nadležnosti, bez dalje razrade, tj. uređenja drugih važnih pitanja, koja usljed neuređenja u Zakonu proizvode ili različito interno regulisanje i primjenu ili nijesu uopšte regulisana aktima privrednih društava.

- Preporučuje se Ministarstvu finansija i socijalnog staranja da predloži Vladi izmjene i dopune Zakona o reviziji u cilju potpunije normiranosti nadležnosti, načina funkcionisanja, izbora i opoziva članova odbora i drugih pitanja od značaja za rad revizorskih odbora.

2. Praćenje postupka finansijskog izvještavanja od strane revizorskih odbora

2.1 Revizorski odbori razmatraju finansijske izvještaje društva, međutim 65% revizorskih odbora obuhvaćenih revizijom ne analizira finansijske izvještaje prije nego što se podnesu UO na usvajanje, ne donose zaključke i ne daju preporuke, pa se uloga revizorskog odbora kao tijela koje treba da nadzire proces finansijskog izvještavanja i doprinese poboljšanju kvaliteta istog ne ostvaruje.

- Revizorski odbori treba da prate postupak finansijskog izvještavanja i razmatraju finansijske izvještaje koji se podnose organu upravljanja prije njihovog usvajanja, na način da:
 - analiziraju finansijski izvještaj i ukažu na ključna pitanja u formi preporuka i zaključaka;
 - preispituju značajne računovodstvene politike i procjene i o tome informišu organ upravljanja.

3. Praćenje efektivnost interne kontrole i interne revizije od strane revizorskih odbora

3.1 Oko 75% revizorskih odbora obuhvaćenih revizijom ne raspravlja i ne donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole i ne identifikuje rizične oblasti, odnosno ne analizira procedure za upravljanje rizicima.

- Revizorski odbori treba na odgovarajući način da prate efektivnost interne kontrole, a posebno da:
 - donose zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole kroz razmatranje internih pravila i procedura i zatraže, u cilju razmatranja, godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola⁸¹ u slučaju da im se isti ne dostavlja;
 - analiziraju i nadziru primjenu i adekvatno sprovođenje usvojenih politika i procedura za upravljanje rizicima;

3.2 Veći broj revizorskih odbora u privrednim društvima obuhvaćenim revizijom ne razmatra planove i izvještaje interne revizije i ne sastaje se sa interenim revizorom. Kod najvećeg broja privrednih društava odnos interne revizije i revizorskog odbora nije utvrđen internim aktom o radu interne revizije, odnosno odbora za reviziju.

- Revizorski odbori treba na odgovarajući način da prate efektivnost interne revizije, a posebno da:
 - preispituje planove i izvještaje interne revizije i identifikuju rizične oblasti;
 - redovno se sastaju sa internim revizorom u cilju efektivnog praćenja rada iste;
 - internim aktima odbora za reviziju bliže urediti odnos odbora za reviziju i interne revizije.

4. Praćenje revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza od strane revizorskih odbora

4.1 Oko 50% revizorskih odbora privrednih društava obuhvaćenih revizijom daje preporuke o izboru društva za reviziju, na šta se uglavnom i svodi aktivnost praćenja eksterne revizije.

- Samo jedan revizorski odbor se sastajao sa eksternim revizorom i pratio je ugovore o korišćenju dodatnih usluga.

⁸¹ čl. 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. CG“ br. 75/18)

- Od ukupno kontrolisanih 17, samo dva revizorska odbora su sproveli aktivnosti na praćenju nezavisnosti eksternog revizora.
- Revizorski odbori treba da:
 - se najmanje jednom godišnje sastaju sa eksternim revizorom i upoznaju sa radom, zaključcima i preporukama eksternog revizora;
 - prate nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju koja obavljaju reviziju i
 - prate ugovore o korišćenju dodatnih usluga, u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji.

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj reviziji nalaže da:

- **subjekti revizije**, u skladu sa čl. 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 30 dana dostave Akcioni plan o realizaciji preporuka i u roku od šest (6) mjeseci, po dostavljanju Konačnog izvještaja, izvijeste DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.
- se Konačan izvještaj DRI dostavi:
 - **Odboru za ekonomiju, finansije i budžet** Skupštine Crne Gore;
 - **Ministarstvu ekonomskog razvoja;**
 - **Ministarstvu kapitalnih investicija;**
 - **Ministarstvu finansija i socijalnog staranja i**
 - **Savjetu za konkurentnost.**

Podgorica, 29.10.2021. godine

Rukovodilac Kolegijuma DRI
dr Branislav Radulović
Senator DRI

Prilog 1

U sledećoj tabeli dat je prikaz ocjene efikasnosti Revizorskih odbora kod **23 privredna društva** u većinskom vlasništvu države:

R/ b	Nije efikasan	Djelimično efikasan	Efikasan sa potrebom dodatnih poboljšanja
1.	Institutu „Dr Simo Milošević“*	"Barska plovidba" AD Bar	"Montenegro Bonus" DOO Cetinje
2.	„Plantaže 13. jul“ AD Podgorica*	"Luka " Bar	"Crnogorska plovidba" AD Kotor
3.	„Aerodromi Crne Gore“ AD Podgorica*	"Budvanska rivijera" AD Budva	"Elektroprivreda Crne Gore" AD Nikšić
4.	„Pošta Crne Gore“ AD Podgorica*	Crnogorski elektrodistributivni sistem"DOO	"Crnogorski elektroprenosni sistem"
5.	„Biznismontenegro“ AD Podgorica**		
6.	HTP „Ulcinjaska rivijera“ **		
7.	" Institut za crnu metalurgiju" AD Nikšić		
8.	"Monteput" DOO		
9.	"Radio difuzni centar" DOO		
10.	"Željeznički prevoz CG" AD Podgorica		
11.	"Montecargo" AD Podgorica		
12.	AD "Marina Bar"		
13.	"Željeznička infrastruktura CG" AD Podgorica		
14.	"Rudnik uglja" AD Pljevlja		
15.	"Održavanje željezničkih vozničkih sredstava " AD Podgorica		

* privredna društva **nijesu formirala revizorski odbor** u periodu obuhvaćenom revizijom

revizorski odbori **nijesu održavali sjednice u periodu obuhvaćenom revizijom

Prilog 2

Glavno revizorsko pitanje: U kojoj mjeri je efikasan rad revizorskih odbora u privrednim društvima sa većinskim državnim vlasništvom?			
Revizorska potpitanja	da	ne	djelim ično
1. Da li je rad revizorskog odbora uređen na odgovarajući način ?			
1.1. Da li je Statut privrednog društva usaglašen sa Zakonom o reviziji?	14	3	
1.2. Da li je revizorski odbor donio poslovnik o svom radu?	14	3	
1.3. Da li je revizorski odbor u pripremi sjednica identifikovao pitanja koja bi trebalo da se nađu na dnevnom redu?	13	4	
1.4. Da li revizorski odbor izvještava organ upravljanja o svom radu ?	4	12	1
1.5. Da li Predsjednik revizorskog odbora ima obavezu da informiše organ upravljanja o zaključcima sa svake sjednice?	9	8	
1.6. Da li je sačinjen godišnji plan rada revizorskog odbora, kako bi se na vrijeme mogla identifikovati pitanja koja je neophodno razmatrati na pojedinim sjednicama ?	2	15	
2. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati postupak finansijskog izvještavanja?			
2.1 Da li revizorski odbor na sjednicama razmatra finansijske izvještaje pravnog lica?	8	9	
2.2. Da li revizorski odbor analizira godišnje finansijske izvještaje prije nego što se podnesu upravnom odboru na usvajanje?	6	11	
2.3. Da li revizorski odbor daju preporuke i donose zaključke u vezi sa finansijskim izvještajima?	6	11	
3. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati efektivnost interne kontrole pravnog lica i interne revizije ?			
3.1. Da li revizorski odbor raspravlja i donosi zaključke o funkcionisanju unutrašnje kontrole?	4	13	
3.2. Da li revizorski odbor analizira prijedloge procedura za upravljanje rizicima?	3	14	
3.3. Da li je odnos interne revizije i revizorskog odbora uređen kroz pravilnik o radu interne revizije ili pravilnik o radu revizorskog odbora?	6	11	
3.4. Da li revizorski odbor razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje revizije ?	6	9	2
3.5. Da li se revizorski odbor sastajao sa rukovodiocem interne revizije?	7	10	
3.6. Da li odbor za reviziju identifikuje rizične oblasti koje treba da se obuhvate internom revizijom?	3	13	1
4. Da li revizorski odbor na odgovarajući način prati zakonom propisanu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja ?			
4.1. Da li se revizorski odbor sastajao sa eksternim revizorom?	1	16	
4.2. Da li revizorski odbor daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlaštenog revizora ?	8	6	3
4.3. Da li revizorski odbor prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koja obavljaju reviziju ?	2	14	1
4.4. Da li revizorski odbor prati ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 20 Zakona o reviziji?	1	16	

Napomena: Odgovori na postavljena pitanja se odnose na 17 revizorskih odbora koji su bili aktivni u periodu januar 2019-januar 2021. godine. Tabelom nijesu obuhvaćeni revizorski odbori (šest) koji u posmatranom periodu nijesu bili formirani ili nijesu održavali sjednice.